

INSPECTORATUL
ȘCOLAR
JUDEȚEAN
TELEORMAN

”Educația este ceea ce supraviețuiește după ce tot ce a fost învățat a fost uitat.”

Burrhus Frederic Skinner

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Publicație periodică a Casei Corpului Didactic Teleorman

Revistă națională de știință și educație

Ediție specială dedicată Simpozionului Regional

„LĂSAȚI COPIII SĂ VINĂ LA MINE”

-MAI 2019-

Ediție on-line

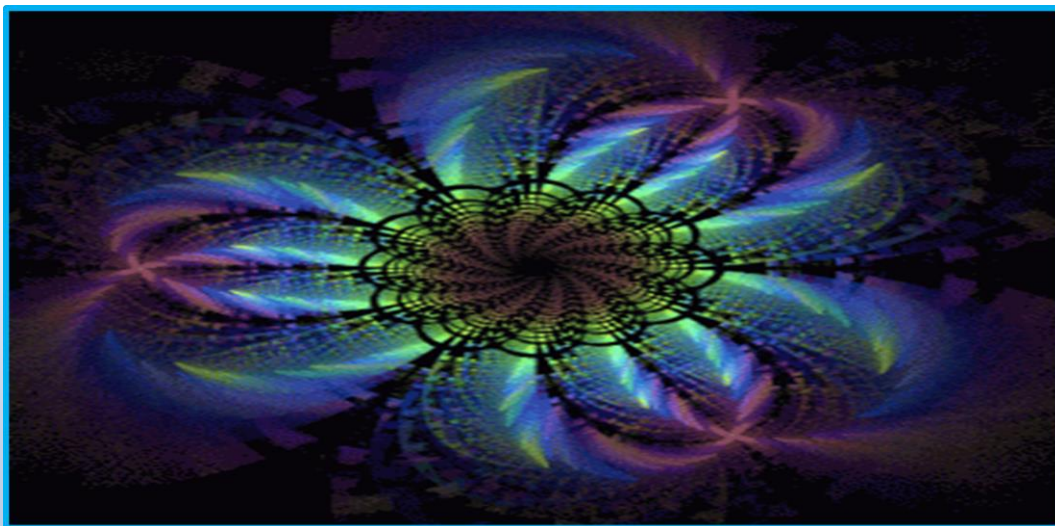
ISSN – 2558 – 8893

ISSN – L 2558-8893

Nr.10

mai 2019

2019

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

Strada Carpati nr. 15; Alexandria, cod: 140059

TEL: 0247/315636; FAX: 0247/315636

E-mail: ccd_tr@yahoo.com

Site: <http://ccd.isjtr.ro>

**Creativitate și inovare
didactică!**

CASA CORPULUI DIDACTIC TELEORMAN

propune cadrelor didactice și personalului didactic
auxiliar să-și facă cunoscută activitatea în
filele revistei noastre.

”ÎMPREUNĂ PENTRU UN NOU ÎNCEPUT!”

ECHIPA DE REDACȚIE A REVISTEI

CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN

Director

Prof. Eliza Marinela SOTIRESCU

Comitet științific:

Prof. dr. Valeria GHERGHE

Prof. dr. Ileana GURLUI

Prof. dr. Alexandra NEGREA

Redactor șef:

Prof. Eliza Marienla SOTIRESCU

Colectivul de redacție:

Prof. metodist Ionuț BOLOG

Prof. metodist Florica BOGDAN

Prof. metodist Nicoleta CRĂIȚĂ

Prof. metodist Ștefan Florin IANCU

Tehnoredactare computerizată

Prof. metodist Ionuț BOLOG

Inf. Mariana POPA

Copertă și publicare online

Prof. Eliza Marienla SOTIRESCU

Revista ***CALEIDOSCOP DIDACTIC TELEORMĂNEAN*** a fost editată conform
Regulamentului de organizare și funcționare a Casei Corpului Didactic, aprobat prin
Ordinul Ministrului Educației și Cercetării Nr. 4713 din 23.08.2010.

Responsabilitatea afirmațiilor conținute în materialele publicate revine în totalitate
autorilor.

„Cuvântul este un mijloc imperfect de comunicare”, spunea Camil Petrescu.

La ceas inaugural, prin revista *Caleidoscop didactic teleormănean*, Casa Corpului Didactic Teleorman dă startul unui demers ambițios și incitant pentru toți aceia care doresc să marcheze, pe axa timpului, itinerarii complexe, vizând permanentele interogații și căutări de sensuri, provocările și dilemele pe care educația le aduce în societatea cunoașterii.

Dinamica lumii contemporane a impus *noile educații* care, în această eră a informatizării, a multiculturalității, au făcut posibil saltul de la o școală a stereotipiilor eronate la creativitate, la interdisciplinaritate, toate girate de arta de a învăța *să știi, să faci, să trăiești și să fii*.

Apariția acestei reviste reprezintă o oportunitate în dezvoltarea profesională, atât pentru cadrele didactice, cât și pentru cadrele didactice auxiliare, deschizând perspective care trebuie fructificate din plin. Ne dorim ca, noile paradigme educaționale, pe care autorii le vor aborda în paginile acestei publicații, să faciliteze schimbul de idei, dialogul, emulația, spiritul înnoitor, ca premise ale longevității și confirmării, ale oportunității mesajului transmis.

Voi fi alături de echipa redacțională și sunt convinsă că revista va reuși să reprezinte un reper în învățământul teleormănean, deoarece este coordonată de oameni ambițioși, perseverenți, cu viziune, care ajung întotdeauna acolo unde și-au propus.

Urez acum la început de drum succes deplin cu speranța că aceasta revista va avea o un parcurs lung, provocator și util.

Cu speranță și încredere,

Prof. Valeria Gherghe

Inspector școlar general

Revista „Caleidoscop didactic teleormănean” a luat naștere din dorința de a populariza experiențele bune din domeniul educației, dând libertate educatorului să abordeze aspecte și teme din teoria educației, management, curriculum școlar, educație permanentă, consiliere și orientare.

Revista va acoperi dorința cadrelor didactice teleormănene interesate de promovarea unor lucrări metodice și științifice dar mai ales interesate de redobândirea imaginii școlii teleormănene în comunitate.

Educatorul, joacă rolul de model în comunitatea școlară și-și axează preocupările pentru realizarea de demersuri didactice adaptate și flexibile la nevoile beneficiarului direct „Măria sa Elevul”.

Diseminarea și popularizarea experiențelor personale și profesionale, rezultate la concursuri și olimpiade școlare îmbogățesc fondul generator de idei, de modele inovative și exemple de bune practici din sistemul de învățământ.

Revista se adresează tuturor specialiștilor în științele educației și în domenii conexe, personalului didactic și didactic auxiliar din învățământul preuniversitar, tuturor celor implicați în sistemul de învățământ din România.

**Director CCD,
Prof. Eliza Marinela Sotirescu**

CUPRINS

INFLUENȚA FAMILIEI ȘI A BISERICII ASUPRA CARACTERULUI	6
SĂRBĂTOAREA PAȘTELUI ÎN OLTENI	7
ROLUL BISERICII ȘI AL FAMILIEI ÎN EDUCAȚIA COPILULUI PENTRU SOCIETATE	10
OBICEIURI SI TRADIȚII DE PAȘTE LA ROMÂNI	11
ÎMPREUNĂ „DE PAȘTI”	12
SEMNIFICAȚIA SĂRBĂTORILOR PASCALE	13
LUMINĂ DIN LUMINĂ	15
SĂRBĂTORILE DE PAȘTI	16
TRADIȚII POPULARE PASCALE	17
TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE SFINTELE PAȘTE	20
PAȘTELE LA ROMÂNI	24
TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE PAȘTI	27
TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTE LA ROMÂNI	28
SĂRBĂTOAREA SFÂNTĂ A ÎNVIERII	30
SĂRBĂTOAREA PAȘTELUI- OBICEIURI ȘI TRADIȚII	32
ÎNVIEREA DOMNULUI –SĂRBĂTOAREA CREȘTINILOR	34
PASTELE - SĂRBĂTOAREA CREȘTINĂ A ÎNVIERII	36
SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII	38
TRADIȚII ȘI OBICEIURI LOCALE, DE PAȘTI ȘI FLORII	39
ROLUL PARTENERIATULUI DINTRE ȘCOALĂ ȘI BISERICĂ ÎN DEVENIREA MORALĂ ȘI SPIRITUALĂ A ELEVILOR	41
SĂRBĂTORILE PASCALE: TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTI	42
„ PAȘTELE - SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII ȘI IUBIRII DIVINE”(TRADIȚII POPULARE- VOPSITUL OUĂLOR)	44
TRADIȚII DE PAȘTE	45
TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTE	46
EDUCAȚIA RELIGIOASĂ IN PREȘCOLARITATE ȘI ȘCOLARITATEA MICĂ	48
ÎNVIEREA DOMNULUI, ÎNCEPUTUL ȘI SFÂRȘITUL TUTUROR SĂRBĂTORILOR CREȘTINE	49

INFLUENȚA FAMILIEI ȘI A BISERICII ASUPRA CARACTERULUI

Profesor Năiță Căramidă Ileana
Colegiul Național Anastasescu

Cei șapte ani de acasă își pun amprenta pe evoluția comportamentală și psihică a fiecăruia. Prin pedagogie se adaptează principiile și strategiile didactice la particularitățile de vârstă și individuale ale tinerei generații. Rolul Bisericii, ca instituție în formarea cetățeanului din punct de vedere moral, este primordial în acest context.

Primul factor care contribuie la formarea personalității umane în perspectivă multidirecțională este, însă, familia. Aceasta îl familiarizează pe copil cu valorile și normele grupului de referință. Copiii vor face sau vor crede ceea ce vor face sau vor spune părinții, imitând comportamentele acestora. După cum susținea Stan Panțuru, „mediul familial ocupă un loc aparte în ansamblul mediilor educative. Cronologic vorbind, el este primul mediu educațional pentru ființa umană, extinzându-se pe tot traseul vieții“. Totuși, rămâne problema pregătirii părinților în vederea educării copiilor într-un mod eficient. În zilele noastre se organizează activități pentru părinți, se înființează organizații care se ocupă de educarea acestora.

Copilul învață în familie să se educe singur. Colaborând cu copilul, implicându-l în activitățile zilnice, învățându-l normele de conviețuire socială, respectându-l ca om, acesta va fi un partener în educație atât în familie, cât și în societate. Copilul trebuie să ajungă, prin educație, să gândească în conștiința sa: „Dacă nu voi îndeplini imediat ceea ce mi-a spus mama și tata, nu mă comport cum se cuvine“. Părintii trebuie să fie, de asemenea, siguri, la rândul lor, că ceea ce au spus copilului să facă a fost dus la îndeplinire.

Unii cercetători susțin că „dezvoltarea copilului este dependentă de calitatea relațiilor dintre el și părinții lui“. Prima grijă a părintelui trebuie să o reprezinte identificarea nevoilor copilului. Cunoscându-și bine copilul, părinții vor ști ce să investească în dezvoltarea lui. Următoarea grijă a părintelui ar fi aceea de introducere a copilului în forme de instruire și educare specifice caracteristicilor lui. În final, părintele trebuie să își ajute copilul să se educe și singur. Ajungând să fie responsabil de propria formare, părintele și-a dus la bun sfârșit rolul său. „Părintele bun este încrezător în copilul său și competent în măsurile pedagogice pe care le ia în diferite situații“, spun pedagogii.

Alt factor care contribuie la devenirea personalității umane îl constituie Biserica. Ea compensează nevoia de filiație activă pe o linie ideatică, prin excelență spirituală. Influența educativă a Bisericii se realizează prin intermediul orelor de religie desfășurate la nivelul școlii, prin ceremoniile religioase din cadrul lăcașelor de cult și prin activitățile caritabile organizate la nivel de societate.

Odată cu intrarea copilului în școală, Biserica va instaura o educație sistematică, explicită, în perspectiva valorilor credinței. Rolul Bisericii, ca instituție în formarea cetățeanului din punct de vedere moral, este primordial. Însănătoșirea societății și formarea conștiinței depind foarte mult de sfânta Biserică și de slujitorii ei. Încă din secolul al XVI-lea, o serie de factori de ordin cultural și politic au condus la apariția fenomenului numit „secularizare“, în urma căruia societatea a redus sfera de influență a Bisericii. Dacă până atunci religia era considerată „știința supremă ce subordona toate celelalte domenii ale cunoașterii“, în urma schimbării raporturilor dintre societate și Biserică, rolul religiei a fost limitat. Secularizarea a însemnat diluarea valorilor morale și religioase, „valori ce până nu demult erau considerate generatoare de unitate socială“. Astăzi, se caută coeziunea pornind de la valori civice și idealuri politice.

Totuși, în această lume modernă, plină de probleme și situații solicitante, este nevoie de repere stabile, de valori care nu se schimbă. Este nevoie de Biserică, pentru că oamenii nu pot exista fără Dumnezeu. „Părinți și educatori, cu toată purtarea de grijă, feriți-vă să le împliniți copiilor capriciile!

Altfel, copiii își vor vătăma inima cu răutatea, pierzând sfânta dragoste, iar la vârsta maturității se vor plânge pentru faptul că în tinerețe s-au plecat către aceste capricii. Capriciul este embrionul unei pagube sufletești fără seamăn“, spunea Sfântul Ioan de Kronstadt.

În concluzie, educația, bunele maniere, regulile morale sunt cheia către adaptarea copilului în societate. Un copil manierat se va descurca mult mai bine în relațiile cu cei din jur decât unul căruia îi lipsesc cei șapte ani de acasă. Când spunem că un copil are cei șapte ani de acasă ne gândim la un copil bine-crescut, care știe să salute, să spună „mulțumesc“, „te rog“, care se comportă cuviincios cu cei de vârsta lui și cu adulții. Prin urmare, această responsabilitate este atât pe umărul familiei, cât și o sarcină a societății, implicat a Bisericii.

SĂRBĂTOAREA PAȘTELUI ÎN OLTENI

Profesor Boangher Alina-Lucia
Grădinița cu P.P. Nr.6 Alexandria

Cea mai mare, mai însemnată, mai sfântă și mai îmbucurătoare sărbătoare de peste an, după spusele românilor de pretutindeni, e sărbătoarea Paștelui. Paștele sau Învierea Domnului, pentru că în această zi “Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”, iar pre cei vii răscumpărându-i de sub jugul păcatului și împăcându-l cu Dumnezeu. Ea cade totdeauna la începutul primăverii, anotimpul cel mai frumos și mai plăcut, când toate în natură învie. Românii așteaptă sărbătoarea aceasta, după un post îndelungat, cu mare dor și bucurie, și caută în același timp ca locuințele lor să fie curate și cu toate pregătirile făcute în cea mai bună rânduială.

Ca și în celelalte regiuni ale țării, în Oltenia se păstrează anumite datini și obiceiuri moștenite din bătrâni.

Săptămâna întâi după Paște, la români se numește Săptămâna Luminată, pentru că înviind în ajunul ei Domnul nostru Iisus, a luminat-o prin învierea sa din morți, și pentru că în această săptămână toate se luminează, adică toate încep să înflorească și să se înnoiască.

Bărbații din zona Olteniei, care până în Joia Mare din Săptămâna Patimilor lucrează de regulă la câmp, din ziua aceasta rămân acasă ca să o curețe și să se îngrijească de ea, repară gardurile, ară grădina, junghie mieii de Paște și adună cele trebuincioase sărbătorii.

Femeile, tot din Joia Mare sau cu câteva zile înainte încep a deretici prin case, a văru, a spăla, a coace cozonaci și alte prăjituri.

Ouăle roșii se vopsesc tot în Joia sau Sâmbăta Mare. Ele sunt alese cu grijă, numai de găină, se fierb, se pun în culoare, apoi se lasă la uscat și se șterg cu grăsime de porc ca să aibă luciu.

Marea bogăție și varietatea de creație existente în acest domeniu pe teritoriul românesc sunt surprinzătoare de la o zonă etnografică la alta și chiar de la un sat la celălalt, caracterizându-se printr-o infinită diversitate plastic-decorativă și compozițional-cromatică a unui nucleu străvechi de motive simbolice. Măinile pricepute și talentate ale țărăncilor au făurit și făuresc un rafinat arabesc filigranat în Bucovina sau o expresivă grafie în Oltenia și Muntenia, punctată cromatic prin tonuri calde și echilibrate ce amintesc de fastul și strălucirea ceramicii bizantine sau de tonurile pure, vibrând cromatic, ale miniaturilor medievale.

Bătrânii povestesc nenumărate legende despre Iisus Hristos și importanța păstrării obiceiului de a vopsi ouăle roșii.

Vinerea Mare (Vinerea Pastilor, Vinerea Seaca, Vinerea Patimilor) este zi de mare doliu a întregii creștinătăți pentru că în aceasta zi a fost răstignit și a murit Mântuitorul Lumii. Zi aliturgică, pentru că Liturghia reprezintă jertfa nesângeroasă a lui Hristos, în chipul pâinii și al vinului, iar cele două jertfe nu se pot aduce în aceeași zi. În seara acestei zile se oficiază denia Prohodului Domnului. Ouăle sunt alese cu grijă, numai de găina, se fierb, se pun în culoare, apoi se lasă la uscat și se sterg cu grăsime de porc ca să aibă luciu. Când cântă cocoșii de miezul nopții, românii curați și îmbrăcați, după ce spun rugăciunile, iau pască pentru sfințire și ouă roșii și pornesc spre biserică. Sosind preotul în biserică deja plină de lume, intră în altar se îmbracă în ornatele cele mai frumoase, scoate ușa împărătească sau ușa raiului din țâțni și o așează de o parte lângă perete, iese în naos ia aerul de la postamentul unde a stat, îl scoate afară, înconjoară cu dânsul biserică și îl duce apoi în altar pe masa cea sfântă până miercuri înainte de Înălțarea Domnului la cer. După aceea, luând sfânta cruce și sfânta evanghelie, iar episcopii bisericii luând o cruce mare, praporele și sfeșnicele aprinse cu făclii ies din biserică afară și se așează înaintea acesteia, unde se află pus analogionul cu icoana Învierii lui Iisus pe dânsul. În urma preotului iese și poporul afară și cântorii bisericii care cântă, având fiecare câte o lumină de ceară aprinsă în mână. Preotul începe a cânta tropariul învierii, se trag clopotele și se bate toaca. După aceasta intră iarăși cu toții în biserică și preotul continuă actul Învierii, precum și serviciul sfintei liturghii. În ziua Învierii fiecare ins care i-a parte la Înviere, trebuie să aducă cu sine și o lumină, pe care o ține aprinsă în tot timpul săvârșirii sfintei Învieri de către preot.

În mijlocul bisericii se scoate Sfântul Epitaf (care-l închipuie mort pe Mântuitorul, înconjurat de Apostoli și Maica Domnului) pe sub care toată lumea trece, până în după-amiaza zilei de sâmbătă. În zorii zilei de Înviere este dus din nou în Sfântul altar și este așezat pe sfânta masă, unde rămâne până în miercură dinaintea Înălțării Domnului. Se spune că pe cei ce trec de trei ori pe sub Sfântul Aer nu-i doare capul, mijlocul și șalele în cursul anului, iar dacă își șterg ochii cu marginea epitafului nu vor suferi de dureri de ochi. Acestei zile i se spune și Vinerea Seacă, pentru că bătrânele posteau post negru, iar seara, la Denia Prohodului Domnului, luau anafură de la biserică. După cântarea Prohodului Domnului se înconjoară de trei ori biserică de tot soborul, cu Sfântul Epitaf, care apoi este așezat pe masa din mijlocul bisericii. La terminarea slujbei, femeile merg la morminte, aprind lumânări și își jelesc morții. La sfârșitul slujbei, era obiceiul ca preotul să împartă florile aduse, care erau considerate a fi bune de leac. Lumea, în trecut, pleca acasă cu lumânările aprinse pe drum, ca să afle și morții de venirea zilelor mari. Ocoleau casa de trei ori și intrând, se închinau, făceau câte o cruce cu lumânarea aprinsă în cei patru pereți sau doar la grinda de la intrare și păstrau lumânarea pentru vremuri de primejdie. În popor se crede că dacă plouă în Vinerea Mare anul va fi mănos, iar dacă nu, nu va fi roditor. Unii cred că, dacă se scufundă în apa rece de trei ori în această zi vor fi sănătoși tot anul. Femeile nu umplu borș în această zi, să nu se scalde Necuratul în el; nu coc pâine sau altceva, să nu ardă mâinile Maicii Domnului; nu cos, ca să nu orbească; nu țes, nu torc, nu spală, pentru a nu o supăra pe Sfânta Vineri; afuma casa cu tămâie, înconjurând-o de trei ori, în zorii acestei zile, pentru ca gândaniile și dihanțiile să nu se apropie de casă și de pomi. Copiii adună flori de pe câmp și le duc la biserică. Înălțătoare zi de doliu, tăcere și meditație, Vinerea Mare este cinstită mai ales prin participarea la slujba Prohodului Domnului. Așa rămâne ea în conștiința românilor contemporani.

Sâmbăta Mare este ziua îngropării Domnului cu trupul și a pogorării Lui la iad, de unde a slobozit neamul omenesc. Este ziua în care se definitivează pregătirile pentru marea sărbătoare a Învierii; spre seară, creștinii se odihnesc pentru a putea participa la slujba de la miezul nopții. Fiind ultima zi a Postului Mare, era obiceiul ca bătrânii și copiii să se împărtășească. Ziua Învierii Domnului, cunoscută și sub numele de Paști începe, din punct de vedere liturgic, în noaptea dinainte; la miezul nopții, când se spune că mormântul s-a deschis și a înviat Hristos. Chiar dacă românii participă în număr destul de mic la Sfânta Liturghie din această noapte sfântă, ei vin la Slujba Învierii, pentru a lua lumină. Apoi se duc pe la casele lor, revenind, dimineața, la biserică, în locurile unde se sfințește pasca.

O legendă spune că:

“Zice că pe când se afla Domnul nostru Iisus răstignit pe cruce, Maica Domnului a luat o cosarcă plină de ouă și se duse cu dânsa la iudovi și închinându-le-o îi ruga să înceteze a-l chinui și necăji pe Iisus. Maica Domnului puse cosarca cu ouă lângă cruce și începu a plânge. Stând cosarca

lângă cruce și curgând din mâinile și picioarele lui Iisus sânge, în scurt timp o parte din ouă se înroșiră, ca și când ar fi fost vopsite. Domnul Iisus văzând ouăle umplute de sânge, își aruncă privirile către cei de față și le zise :

- De acum înainte să faceți și voi ouă roșii întru aducere aminte de răstignirea mea, după cum am făcut și eu astăzi! ‘

După ce a înviat Domnul nostru Iisus, Maica Domnului a fost cea dintâi care a făcut ouă roșii și pască și a dat fiecărui om pe care l-a întâlnit câte un ou roșu și câte o păscuță și i-a zis “Hristos a înviat!” De atunci se crede că oamenii roșesc ouă de Paște.

O altă legendă vorbește despre o fată care tocmai în ziua Învierii plecase la târg cu niște ouă . Pe drum ea află că Iisus a înviat și aleargă înapoi spre casă să ducă vestea cea bună. Ea întâlnește pe drum niște iudei , cărora le spune: "Hristos a înviat!". Aceștia râd de fată și îi răspund batjocoritor. Hristos va învia atunci când s-or roși ouăle din coșul tău! Fata a privit ouăle din coș și a văzut că sunt roșii.

Din izvoare folclorice aflăm că ouăle roșii mai au și alte puteri : acelea de a proteja casele de spiritele malefice. Se spune că Dracul întreba mereu dacă pe Pământ " se mai scriu ouă și se mai cântă colindele " deoarece, când acestea nu se vor mai ține, Pământul se va scufunda și el va pune stăpânire pe lume.

O altă tradiție de Paște în Oltenia este aceea de a merge la miezul nopții, curați și îmbracați, după ce spun rugăciunile, la biserică, cu cozonac pentru sfințire și ouă roșii.

În ziua Învierii fiecare persoană care i-a parte la Înviere, trebuie să aducă cu sine și o lumină, pe care o ține aprinsă în tot timpul săvârșirii sfintei Învieri de către preot. După Înviere fiecare se întoarce cu lumina aceasta aprinsă acasă. După ce ajung acasă pășesc peste pragul tinzii încep a se închina, apoi intrând în casă sting lumina în grindă, afumând-o pe aceasta în semnul crucii. După ce fac semnul crucii o sting și o păstrează apoi peste tot anul, spre a o avea și a o putea aprinde la întâmplări primejdioase, la grindină sau piatră, la tunet, fulger și trăsnet.

Sosind acasă toți se pun la masă și gustând mai întâi din pasca din ouă și celelalte bucate încep a mânca. După aceea, ciocnesc cu ouă roșii, și anume mai întâi soții, apoi copii cu părinții și părinții cu celelalte neamuri și cunoscuți. Făcând aceasta, cred că cei ce ciocnesc unul cu altul se vor vedea pe lumea cealaltă.

În ziua dintâi, adică în ziua de Paște se ciocnește numai cap cu cap. A doua zi, adică luni după Paște se poate ciocni și cap cu dos, iar în cele următoare chiar și dos cu dos. Cel mai mic de ani ține oul cu capul în sus, iar cel mai mare ciocnește cu oul sau, și anume tot cu capul, zicând : “Hristos a înviat!”, iar cel mic răspunde : “Adevărat c-a înviat!”.

Paștele este sărbătoarea "Învierii lui Hristos", celebrată în fiecare an. Ea face parte din cele 12 Sărbători Domnești.

Rolul Bisericii și al familiei în educația copilului pentru societate

**Chirescu Loredana- Profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială nr 1 Mirzanesti, jud. Teleorman**

Societatea actuală oferă copilului numeroase modele de comportament de la cea mai fragedă vârstă, lăsându-l de cele mai multe ori să discearnă între bine și rău. În primii ani de viață, un rol important în ajutorul moral și educativ-formativ al copilului îl are Biserica și familia.

Biserica este instituția sfântă întemeiată de Mântuitorul Hristos pentru ca omul să ajungă mai aproape de Dumnezeu. Ea este locul de pe pământ care ne transpune în transcendent, oferindu-ne educația plină de iubire și eternă a Sfintei Treimi. Astfel, Biserica este cea care are un rol determinant în formarea copilului de azi și a adultului de mâine, oferindu-i principalele repere morale spre dezvoltarea personală.

Familia este cea care așterne în conștiința inocentă a copilului principalele repere privind discernământul. Prima familie a fost întemeiată de Dumnezeu în rai, iar din aceasta s-a născut întregul neam omenesc. Astfel, îndepărtarea de Dumnezeu a protopărinților noștri Adam și Eva a adus consecințe în educația copiilor Cain și Abel. Primul a dezvoltat un comportament invidios care a culminat cu omorul fratelui său, dovedindu-se lipsa unei educații temeinice.

În întreaga istorie biblică, dar și a unor popoare păgâne, familia este prezentată sub autoritatea bărbatului care o conduce (de exemplu *pater familias*), dar arată rolul imperativ al mamei care este casnică și se ocupă de educația copiilor. Meditând asupra acestor aspecte istorice aflăm că un copil are nevoie de sprijin spre descoperirea autenticității sale interioare, dar mai ales pentru pregătirea timpurie atât de necesară pentru a face față provocărilor societății.

În societatea actuală, caracterizată de oferta în mare parte nesănătoasă a mass-mediei, copilul are nevoie de atenție din partea familiei, care trebuie să-i ofere adevăratele repere morale în conlucrare cu Biserica, ca instituție sfântă, dar și educativă. Dacă privim relația copilului cu Dumnezeu din perspectiva Sfințelor Taine, ținând seama că un copil primește de mic tainele inițierii (Botezul, Mirungerea și Împărtășania), descoperim că educația oferită acestuia este sub „*Pecetea darului Duhului Sfânt*”. Copilul primește pe Hristos prin Împărtășanie, devenindu-i prin credință Model de sfințenie și viață morală desăvârșită. Urmând pe Hristos va deveni ca El, o persoană gata să se jertfească pentru ceilalți și să-i ajute în situații dificile. Acesta este omul pe care se poate baza o societate în continuă secularizare.

Familia, Biserica și Școala sunt cei trei piloni care se impun ca o condiție *sine qua non* în educația copilului. Familia și Biserica pregătesc terenul pentru ce urmează să sedimenteze Școala, instituție ce formează elevul din punct de vedere moral, intelectual și social. Aceste trei instituții oferă societății un om integru, care trebuie să depășească barierele negative ale vieții și trebuie la rândul său să aducă un aport eficace vieții în colectivitate.

Persoanele din viața copilului sunt: părinții, bunicii, nașul, rudele, vecinii, preotul etc. Toți au o contribuție mai mult sau mai puțin evidentă în formarea personalității copilului. Aceștia sunt cei care empatizează cel mai des cu el și îi impun anumite reguli, norme sau condiții în educația sa timpurie.

Prin urmare, educația copilului în „*cei șapte ani de acasă*” este prima cărămidă în ridicarea turnului personalității copilului. Fără aceasta copilul poate să greșească în acțiunile sale de mai târziu, se va acomoda cu mare greutate în Școală, dar mai ales în societate. Astfel, acțiunea timpurie a familiei în conlucrare cu Biserica asupra vieții copilului, va aduce acestuia necesitățile unei dezvoltări normale, pline de iubire și compasiune.

OBICEIURI SI TRADIȚII DE PAȘTE LA ROMÂNI

Profesor psihopedagogie specială CRISTEA MARIA
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria

Ultimele decenii au cunoscut o dezvoltare rapidă a comunicațiilor în mediu virtual, fapt care a dus de multe ori la o înstrăinare a tineretului de tradițiile legate de sărbătorile creștine. Sunt puține cazurile în care toți membrii unei familii frecventează biserica la slujbele de duminică sau de marile sărbători. Părinții tineri preocupați de ascensiunea în carieră, lasă în plan secundar educația religioasă și tradițiile creștine, acest lucru devenind responsabilitatea bunicilor sau a școlii. De aceea, alături de profesorul de religie, învățătorilor și profesorilor le revine sarcina morală de a păstra vie credința strămoșească și tradițiile ce derivă din aceasta. La școală în activitățile extrașcolare specifice copii trebuie să-și exerseze calitățile morale ale unui creștin ortodox. Una din marile sărbători ale ortodoxiei pe care copii o sărbătoresc și la școală este Paștele. În învățământul special, unde copii provin din medii dezavantajate (copii instituționalizați, familii monoparentale, etc), cadrele didactice desfășoară activități diverse cu ocazia sărbătorii Paștelui, cum ar fi activitățile artistico - plastice prin realizarea de colaje și felicitări pentru apropiați, activități culinare în care copii vopsesc ouă prin diverse tehnici de lucru, dezbateri cu ocazia cărora copii află lucruri mai puțin știute despre sărbătoarea sfântă etc.

Paști, din limba ebraică, prin filieră latină înseamnă trecere. Sinodul de la Niceea, din anul 325 a hotărât să fie sărbătorit numai Duminica, începând de sâmbăta de la miezul nopții. Inițial a fost sărbătorit de evrei, ca răsplată a eliberării lor de sub dominație egipteană, sub conducerea lui Moise. La creștinii ortodocși, la Paști se sărbătorește Învierea Domnului nostru Iisus Hristos.

Învierea Domnului este una din cele mai importante și mai frumoase sărbători ale creștinătății. Învierea e ca o taină celebrată, o sărbătoare atât de specială, încât oamenii nu merg la ea dimineața ci în puterea întunericului. Este noaptea când simți apropierea lui Dumnezeu la fel de limpede cum simți marea. În noaptea de Înviere, credincioșii sunt încurajați să meargă la biserică și să ia lumină. Fiecare credincios are o lumânare pe care o va aprinde de la preot, care va scoate lumina din altar. Lumina este simbolul Învierii. Lumânarea rămasă nearsă după slujbă poate fi aprinsă în cursul anului atunci când apare vreun necaz. La sfârșitul slujbei de Înviere, preotul impare tuturor Sfintele Paști.

Paștele pentru români reprezintă una dintre cele mai importante sărbători religioase din an. Paștele sărbătorit în familie este o tradiție nescrisă, păstrată din generație în generație . Înainte de Paște, creștinii țin post pentru a se pregăti spiritual în așteptarea Învierii Domnului Iisus Hristos. De Paște trebuie să fim mai buni, mai înțelegători, să facem cât mai multe fapte bune. Această sărbătoare are darul de a aduce familia împreună și este plină de obiceiuri tradiționale.

În preajma Paștelui casele se umplu de miresmele felurilor de mâncăruri tradiționale: cozonaci, pască, drob de miel, ouă roșii. De fiecare dată mireasma îmbietoare a cozonacilor îmbată nările celor din casă și anunța venirea Paștelui. Cozonacii făcuți de Paște sunt un dar nemărginit, după postul cel lung. Iar Pasca este un preparat obținut din aluat, brânză și stafide fiind foarte preferat de copilași. Ea se prepară o singură dată pe an fiind unul din obiceiurile tradiționale românești.

Ouăle roșii făcute de Paște amintesc de ouăle purtate de Maica Domnului într-un coș lăsat la picioarele crucii și stropit din belșug cu sângele sfânt al Mântuitorului. Povestea aceasta face din marea sărbătoare a Paștelui, un praznic mult mai altfel decât cel al Crăciunului, unul în care era amestecată o noapte cumplită și o Înviere biruitoare.

Ouăle roșii sunt nelipsite de pe masa copioasă din prima zi a acestei sărbători și fac deliciul celor mici, care abia așteaptă să le ciocnească. Copiii împreună cu mamele lor le vopsesc acum și în alte culori: verde, galben, albastru. Cea mai mare bucurie are loc la masa din Duminica Paștelui când cei mici aleg ouăle mai puternice și ascuțite la vârf și iau la atac toate celelalte ouă ale celor de la masă și apoi strigă victorioși : „Hristos a Înviat!” și li se răspunde „Adevărat a înviat!”.

În România, la masa de Paște se servește carne de miel preparată sub diverse forme, friptură sau drob și toată lumea se bucură de carnea gustoasă. Mielul este simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

Tradițiile legate de această sărbătoare sunt numeroase și diferă în funcție de zona geografică dar toate au în comun aceeași religie cea ortodoxă și au o legătură specială cu credința Iisus Hristos , ca fiu al lui Dumnezeu pe Pământ prin minunile , predicile, faptele, sacrificiul suprem, Învierea Sa și înălțarea la ceruri a demonstrat oamenilor calea de urmat către Duhul Sfânt. De aceea, Iisus Hristos este considerat fondatorul spiritual și moral al creștinismului.

ÎMPREUNĂ „DE PAȘTI”

Profesor Florică Carmen
Scoala Gimnazială „Mihai Viteazul” Alexandria

Paștele este cea mai importantă sărbătoare creștină a anului, pentru prima dată fiind sărbătorit în jurul anului 1400 înainte de Hristos.

Sărbătoarea Paștelui poate fi asociată cu primavara. Retrezirea naturii la viață simbolizează noua viață pe care creștinii au câștigat-o prin crucificarea și Învierea lui Iisus.

Paștele creștin derivă din Paștele evreiesc, numit Pesach, cuvântul de origine al cuvântului Paști.

Sărbătoarea Paștelui este pentru români, alături de Crăciun, cea mai importantă din an, pentru care fiecare familie se pregătește cu mult timp înainte prin postul ținut cu atâta evlavie.

În biserica ortodoxă oamenii se pregătesc pentru întâmpinarea sărbătorilor de Paști prin “postul Paștelui” numit și “Postul Cel Mare”, post care durează 48 de zile. În mod oficial, postul începe după “Duminica iertării”, în ziua de luni a săptămânii a 7-a de dinaintea sărbătorii de Paști.

Ultima săptămână din Postul Paștelui se numește “Săptămâna Patimilor” și începe în duminică Floriilor, duminică în care se comemorează intrarea lui Iisus în Ierusalim. “Săptămâna Patimilor” comemorează prinderea lui Iisus, crucificarea și moartea Lui. În acesta ultima săptămână, multe biserici țin slujbe în fiecare seară, slujbe numite “Denie”. De luni până joi se comemorează ultima masă, prinderea și închiderea lui Iisus. Ziua de joi se numește “Joia Mare”. Vineri, numită “Vinerea Mare” se comemorează crucificarea și moartea lui Iisus pe cruce. În acesta zi, se ține “post negru”, adică nu se mănâncă nimic. Este firesc, de Paști să ne bucurăm și de bucatele tradiționale în mijlocul familiei noastre. Important este însă să nu uităm de Întâlnirea cu Domnul Hristos și să ne bucurăm doar trupește. Practic acesta este pericolul și aici eșuăm cel mai adesea. Masa de Paști, ca și Sf. Liturghie, să ne fie un prilej de a ne bucura împreună cu cei dragi ai noștri în jurul Lui. Atât slujba din biserică cât și masa de acasă să le folosim pentru a pătrunde după putere – și a explica celor mici – miezul sărbătorilor. Bucuria întâlnirii cu Domnul Hristos în Sf. Împărtășanie trebuie continuată cu petrecerea în jurul Lui acasă.

Pictatul oualor era de fapt aproape ultima etapă în deslusirea simbolurilor legate de această sărbătoare. Copiii văd sărbătoarea prin plantarea graului, prin desene și picturi specifice, dar și prin

efectuarea de "efecte" specifice sărbătorii Pastelui. Pictează ouă și tot din ouă fac mici iepurasi și puisori, modelează chiar și lumanări al căror suport sunt cojile de ouă. Tot ceea ce realizează în răstimpul celor două săptămâni duc acasă pentru a se bucura de realizările lor împreună cu familia. Pentru că în cadrul clasei există copii proveniți din familii cu credințe în diferite culte religioase, sărbătorile le sunt prezentate copiilor prin mici povești care reprezintă schimbarea anotimpurilor, povești care păstrează spiritul Pastelui.. Dar sărbătoarea nu se întrerupe brusc, ci continuă la revenirea în camin. Atunci, timp de câteva zile, copiii povestesc impresiile cu care au rămas după sărbătoare, ce anume i-a impresionat, dar mai ales dezbat modul în care au sărbătorit alături de familie. Acesta este și momentul în care ciocnesc ouă și mănâncă prajituri aduse de părinții copiilor. Între timp, copiii încondeiază niste ouă deosebite. Culoarele vesele le strălucesc în ochii plini de dorința de a ieși în lumina caldă a soarelui. Într-un final cântă toți, fără ca cineva să le fi cerut. Cântă cu o bucurie dezarmantă. Cine mai știe ce fel de secrete bine păstrate se ascund în sufletele lor de copii.

Toate pregătirile pentru Paște asigură intrarea într-un timp al sărbătorii, ceea ce-i face pe cei mici să fie în al nouălea cer. Iar motivele nu sunt puține. Ei se bucură pentru că se înnoiesc din cap până în picioare, pentru că vor sta cu părinții până târziu în biserică, pentru că imediat după Înviere vor ciocni ouă roșii și se vor înfrupta din cozonaci și pască. Și chiar dacă, de-a lungul anului, tinerii sunt mai puțin prezenți la slujbele religioase, de sărbători și, mai ales de Paște, curtea bisericii devine neîncăpătoare. Frumos îmbrăcați în haine noi, așteaptă emoționați, cu lumânările în mână, să ia lumină.

Astfel, amintirea copilului este marcată, în fiecare an, de bucuria de a primi daruri și de a ciocni ouă cu frații și prietenii. Și-apoi, Paștele înseamnă și relaxare.

SEMNIFICAȚIA SĂRBĂTORILOR PASCALE

Prof. înv. primar Marcu Dragoș Adinel
Școala Gimnazială Giuvărăști

Paștele este cea mai importantă sărbătoare creștină. El și-a păstrat până în prezent farmecul și semnificația, fiind un moment de liniște sufletească și de apropiere de familie. Farmecul deosebit este dat atât de semnificația religioasă - întotdeauna mai există o șansă de mântuire - cât și de tradiții: oul pictat, iepurașul, masa cu mâncăruri tradiționale de paște - cozonac, pasca, miel, slujba de sâmbătă seara cu luarea luminii.

Lumânarea de Înviere

În noaptea de Înviere fiecare credincios poartă în mână o lumânare, pe care o va aprinde din lumina adusă de preot de pe masa Sfântului Altar. Această lumânare este simbolul Învierii, al biruinței vieții asupra morții și a luminii lui Hristos asupra întunericului.

Oul pictat

Ouăle simbolizează mormântul lui Iisus Hristos, care s-a deschis la învierea sa din morți. De aceea, când sparg ouale prin ciocnire, dar și când se salută creștinii își spun: "Hristos a înviat! Adevărat a înviat!". Culoarea roșie a ouălelor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii. Există credință că cei care ciocnesc se întâlnesc pe lumea cealaltă. Ouale simbolizează și reîntinerirea, primăvara. În Egiptul antic, oul era simbolul legământului vieții și reprezenta, totodată, sicriul ori camera mortuară. În tradiția populară de la noi, ouale de Paști sunt purtătoare de puteri miraculoase: vindeca boli, protejează animalele din gospodărie, te apără de rele.

Pasca

Se coace numai o dată pe an, de Sfintele Paști. Ea are o formă rotundă, la mijloc o cruce și este împodobită pe margini cu aluat împletit. Mielul îl reprezintă pe Iisus Hristos care s-a jertfit pentru păcatele oamenilor și a murit asemeni unui miel nevinovat.

Iepurașul

Acesta este un vechi simbol german care provine de pe vremea festivalurilor păgâne. El simbolizează fertilitatea, primavara. Ultima săptămână a postului Paștelui este cea mai importantă perioadă. Ea trebuie folosită pentru căință și comemorare. Tot atunci sunt pregătite și bucatele de Paști. Până de Înviere toată casa trebuie să fie curată și bucatele să fie gata.

În seara de Înviere, conform tradiției, toată lumea merge la biserică pentru a participa la slujbă și pentru a lua lumină. La sfârșitul slujbei, preotul împarte tuturor sfintele paști, adică pâine sfințită, stropită cu vin și cu aghiazmă. Familia se întoarce spre dimineață de la biserică și gustă mai întâi ouăle și pasca sfințite.

Învierea Domnului

Nici un evanghelist nu descrie Învierea Domnului, deoarece nu au fost martori la această minune. Evanghelistii consemnează numai ceea ce s-a petrecut după ce Hristos a ieșit din mormant. Din evanghelii aflăm că în prima zi a săptămânii, duminică, femeile mironosițe au venit cu miresme la mormantul lui Hristos, cu care aveau de gând să ungă, după obicei, trupul lui Iisus. Se pare că Maria Magdalena, venită cu celelalte femei, ajunge prima la mormant și uimită de vederea pietrei ridicate și a mormantului gol, nu le mai așteaptă pe celelalte femei și aleargă să le vestească apostolilor cele petrecute. Ea nu mai vede îngerul, care le întâmpina pe celelalte femei și nici nu-i asculta mesajul - că Hristos a înviat. Pe când femeile mironosite mergeau către apostoli să vestească cele întâmplate, sunt întâmpinate de Hristos cu următoarele cuvinte: "Bucurați-vă" și "Nu vă temeți". El le repetă îndemnul dat de înger: "Duceți-vă și vestiți fraților Mei, să meargă în Galileea și acolo mă vor vedea". La mormânt ajung și Ioan și Petru. Deși Ioan sosește primul, el intră în mormânt după Petru. Se pare că în afară de prezenta giulgiului și a mahranei, care indicau că Hristos a înviat, apostolii au văzut în mormant ceva minunat. A fost o experiență învaluită în taină, care a constituit o adevărată iluminare. Din această clipă, Ioan a crezut fără sovaială în Învierea lui Hristos. Cei doi apostoli vor merge să vestească și celorlalți Învierea lui Hristos. Maria Magdalena, care îi urmărea pe cei doi ucenici, nu pleacă de la mormant, rămâne aici să plângă. Gândul ei era că trupul lui Iisus fusese furat. Pe când plangea, potrivit Scripturii, i se arată doi îngeri. După puțin timp, i se arată și Hristos, pe care îl aseamănă pentru început cu un grădinar, caruia îi cere să-i vestească unde a fost pus Hristos. După ce are loc recunoașterea lui Hristos, primește misiunea să meargă și să vestească ucenicilor: "Mergila fraților Mei și le spune: Ma voi sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru". Deși trupul lui Hristos fusese preamarit, Hristos acceptă, în rastimpul celor 40 de zile, să se adapteze dimensiunilor actuale ale universului uman. Acest "trup al slavei", după expresia paulină, nu mai este dependent nici de spațiu, nici de timp, căci nu mai face parte din lumea căzută. Arătarile sunt un pogorământ față de slăbiciunea omenească. Domnul se face accesibil simțurilor: poate fi văzut, auzit și chiar pipăit. Hristos cel înviat este tot atât de real ca și Cel dinaintea de Patimi, dar se află la alt nivel existențial, deoarece trupul Său nu mai este supus morții, în El strălucește Duhul. Deși trupul a fost îndumnezit, ca și natura Să omenească, firile vor continua să rămână neschimbate și de sine statatoare pentru veșnicie. Învierea lui Hristos nu este o simplă revenire la viața pământească, ci începutul altei vieți: viața veșnică, în care trupul omenească nu mai este supus stricăciunii. De aceea, Biserica Ortodoxă cântă în ziua de Paști: "Prăznuim astăzi omorarea morții și începutul unei alte vieți, veșnice".

Sfântul Maxim Marturisitorul spune că Mântuitorul a refăcut chipul divin din om, lepădând în mormant, în dimineata Învierii, trasatura patimitoare. Din momentul morții și a învierii Domnului, istoria intră în perioada eshatologică, iar Împărăția, aflată deocamdată în transcendent, tinde să înglobeze treptat toată creația. În Hristos cel înviat începe transfigurarea lumii, dar această transfigurare nu se descoperă decât prin mijlocirea acelor care au atins culmile sfințeniei. Trebuie să reținem că Învierea nu-L îndepărtează pe Hristos de oameni. El va continua, chiar sezând de-a dreapta Tatălui, lucrare de prefăcere a lumii.

LUMINĂ DIN LUMINĂ

Profesor: Dogaru Felicia-Dora
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Alexandria

Motto: *Credință, speranță și dragoste...*

Sărbătoarea Paștelui a fost și rămâne încă cea mai mare sărbătoare a românilor, o sărbătoare a reînvierii spirituale, a credinței, a dragostei față de aproapele nostru, a nostalgiei copilăriei și, nu în ultimul rând, o bucurie a familiei.

Dintotdeauna creștinii au cinstit Învierea Domnului, indiferent de conjunctura istorică, chiar în vremurile zbuciumate oamenii nu și-au pierdut credința, dimpotrivă au simțit nevoia să strângă familia în jurul bisericii.

Se naște astăzi întrebarea: Pastele mai reprezintă o sărbătoare a sufletului care se înalță sau a devenit o sărbătoare pur comercială?

Acest lucru ține de fiecare creștin, de educația lui religioasă, de trăirea spirituală și de puterea pe care o are în înfruntarea ispitelor pe care le întâlnește zi de zi.

Ultima săptămână a Postului Paștelui, numită și Săptămâna Mare sau Săptămâna Patimilor, este o perioadă importantă de interiorizare, reculegere și evaluare a faptelor noastre, dar și a consecințelor acestora. Acum se rememorează Patimile lui Iisus, chinurile prin care a trecut, de la trădarea Lui de către Iuda, până la răstignirea pe cruce pe dealul Golgota, moartea și Învierea Sa.

Din nefericire, ne îndreptăm către Dumnezeu atunci când suntem la grea încercare, atunci când suntem bolnavi, nefericiți, înșelați, abandonati, atunci când cineva drag nouă trece printr-o dramă sau atunci când nu găsim calea de ieșire la lumină. Atunci suntem gata să facem orice ca să schimbăm lumea, suntem în stare să mutăm munții din loc și promitem că de mâine devenim mai buni și mai atenți cu cei din jurul nostru.

Oare ne vom schimba cu adevărat sau chiar avem nevoie de această încercare inițiată pentru a-L regăsi pe Dumnezeu!?

Într-adevăr, suntem într-o lume complicată, sau așa ne place să credem, într-o lume aflată permanent în schimbare, nu mai găsim tihna de care avem nevoie, nu mai găsim seva creației și căutăm diverse pretexte atunci când ne îndepărtăm de latura spirituală.

De fapt, ne gândim tot timpul la lucrurile materiale, alergăm la două-trei *joburi*, nu ne mai ajunge timpul să reflectăm la lucrurile care ne plac sau nu mai putem să citim o carte de calitate cu gândul la alte lucruri materiale. Ne adunăm *comori* pe pământ, mai puțin în cer ignorând cuvintele evanghelistului Matei, care ne spune: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică... Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică. Căci unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta.” (Matei VI, 19-21).

Dar, totuși, așa cum spune Sfântul Apostol Pavel în Epistola întâia către Corinteni, a mai rămas *Speranța*!

Această speranță o regăsim în sufletele inocente ale copiilor, după îndemnul Mântuitorului: „Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor” (Matei 19, 14).

De aceea fiecare adult, fiecare dascăl are o mare responsabilitate în formarea și modelarea tinerilor de azi pentru că atât faptele noastre sunt importante, dar și urmările acestora, care vor marca caracterul generațiilor viitoare.

E foarte ușor să afirmăm că tinerii s-au schimbat, că nu mai respectă regulile elementare ale bunului-simț, că sunt superficiali și plini de vicii și că societatea e *virusată*. Dar oare noi, dascălii, suntem depășiți de situație, chiar nu mai găsim soluții!?

E necesar să valorificăm tot ceea ce este bun în ființa umană și să descoperim frumusețea vieții alături de inocența copiilor măcar în acele clipe zguduitoare ale Învierii Domnului, atunci când luăm *Lumina Învierii* unii de la alții.

Așadar, tebuie să găsim cheia pentru decodarea existenței noastre vremelnice în cuvintele *Veniți să luați lumină !*, care se rostesc în biserică în Noaptea Învierii!

Bibliografie:

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982

SĂRBĂTORILE DE PAȘTI

Prof. înv. primar: Marcu Jenica Loredana
Școala Gimnazială Giuvărăști, jud. Olt

Febra pregătirilor Sărbătorii de Paști începe cu mult timp înainte, în timpul Postului Mare, iar una dintre cele mai vestite preocupări ale bucovinenilor este încondeiatul oualelor, îchistritul oualelor în vorba celor din zona, un obicei prezent și în alte zone ale țării, dar nicaieri adus la nivel de artă, cum se întâmplă în Bucovina. Mai ales în partea muntoasă a regiunii (Brodina, Izvoarele Sucevei, Moldovita, Sucevita, etc.) acest obicei este bine reprezentat. La Paste, pe mesele localnicilor pot fi văzute adevărate opere de artă cum este acest cos cu ouă încondeiate de la Sucevita.

Inscripționarea unui astfel de ou este un lucru foarte migălos, care cere multă răbdare, pricepere și un deosebit gust. Tehnica utilizată este veche, iar pentru realizarea ei sunt necesare ceara de albine și foarte multe culori vii, care în final vor alcătui o cromatică deosebită. Ca instrument de lucru este utilizat un bat de dimensiunile unui creion, la capatul caruia este fixat cu ata un fir de par din coada de cal și care va sluji drept penită. Cu ajutorul acestuia, motivele geometrice sau florale sunt desenate în straturi succesive, funcție de culori. Fiecare dintre acestea vor fi pe rând protejate cu ceara de albine pentru ca stratul anterior să nu se deterioreze. Febra pregătirilor îi cuprinde pe toți locuitorii tinutului, laici sau clerici, deopotrivă. La Mănăstirea Sucevita, de exemplu, maicutele se îndeletnicesc cu această activitate ca și ceilalți, punând pe coaja subțire, cu răbdare, strat după strat o parte din sufletul și dragostea lor divină.

Sărbătoarea de Paste

Sărbătoarea Pastelui începe cu Duminica Floriilor, ziua când se serbează întoarcerea lui Hristos în Ierusalim.

Începând din această zi oamenii își amenajează grădinile, în ziua de duminică dimineața ei pleacă la biserică cu crengute de salcie – simbol al fertilității, vieții, ca mai apoi să le agate la stăpînurile caselor.

Se zice că anume de ziua Floriilor oamenii își scoteau martisorul și îl agatau de un pom roditor, dacă pomul rodea din abundență atunci aveai parte de un an bogat. Cei ce locuiau în apropierea unui râu obișnuiau să iasă la malul lui – în special fetele și băieții – împletind cununi din ramuri de salcie și le aruncau pe ape.

Următoarea zi importantă din ajunul Pastelui este joi. În această zi clopotele bisericii încetează să mai bată. În ultima joie a postului se înroșesc ouale.

Vinerea este Ziua Rastignirii lui Hristos, cea mai mare zi de post. Se zice că ziua de vineri este o zi fără noroc. În această zi nu se practica munci grele de cultivarea pământului, nu se aprindea focul în sobă și nu se cocea pâinea.

Sambata clopotele bisericii isi reluau dangatul. Cel mai important moment e sfintirea apei botezarea la biserica.

In seara zilei de sambata, familiile merg la biserica pentru a asculta slujba Invierii si a lua „lumina” de la lumanarile preotilor. Cu aceste lumanari aprinse ei vor reveni in case si vor aprinde candela, lumanare nu trebuie sa se stinga pe tot parcursul drumului.

Dupa aceia vor ciocni oua vopsite zicand „Hristos a Inviat” primind raspunsul „Adevarat a Inviat”.

In ziua Pastelui dimineata oamenii obisnuiesc sa puna oua rosii in apa si sa se spele din aceasta pentru a se proteja de boli. In alte zone se adauga li oua albe si bani.

Mancarea traditionala de Pasti este oua vopsite, friptura de miel si pasca. Mielul - este considerat simbolul lui Hristos, ouale – simbolul Divinitatii care fiind ciocnite de Pasti sint sacrificate. Paștele este o sărbătoare religioasă creștină, ce comemorează învierea lui Isus Cristos, la trei zile după crucificarea sa în Vinerea sfântă, lucru care marchează sfârșitul postului Paștelui. Paștile sunt sărbătoarea cea mai sfântă din calendarul creștin, urmate de Crăciun și recunoscute ca zile libere în majoritatea țărilor de tradiție creștină, cu excepția notabilă a Statelor Unite, unde este sărbătorită doar *duminica Paștelui* (și nu și *lunea Paștelui*). Paștile creștine au loc nu departe în calendar de sărbătoarea *Paștelui evreiesc* - Pesah, care comemorează Exodul, pentru că se crede că Isus a înviat în zilele în care se ținea această festivitate.

Data Paștelui

Paștele sunt sărbători a căror dată este variabilă, pentru că nu corespunde unei date fixe din calendarul gregorian (care urmărește mișcarea Soarelui și schimbarea anotimpurilor). De fapt, ele sunt bazate pe calendarul lunar, ca și cel utilizat de iudei. După primul sinod de la Niceea din 325, s-a decis ca Paștile să fie sărbătorite duminica de după a 14-a zi din prima lună lunară din primăvară (teoretic, prima duminică după o lună plină, începând cu data echinocțiului de primăvară).

TRADIȚII POPULARE PASCALE

**NEDELUȘ AURELIA, profesor învățământ primar,
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Alexandria**

Paștele este cea mai importantă sărbătoare anuală creștină. Ea comemorează evenimentul fundamental al creștinismului, Învierea lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, în a treia zi după răstignirea Sa din Vinerea Mare. Data de început a Paștelui marchează începutul anului ecleziastic. Această sărbătoare durează trei zile și începe, conform deciziei Conciliului de la Niceea din anul 325, în duminica de după prima Lună plină după echinocțiul de primăvară.

Farmecul deosebit al Sărbătorii Paștelui este dat atât de semnificația spirituală („...învierea Mea va fi totodată o înviere pentru toți cei care Mă urmează.” – Marea Evanghelie a lui Ioan de Jakob Lorber) cât și de tradiții (oul pictat, masa cu mâncăruri tradiționale, slujba de sâmbătă seara cu

primirea luminii). Paștele este un moment de pace sufletească, de interiorizare, de împăcare, de bucurie.

În tradiția ortodoxă, începutul sărbătorii e marcat odată cu postul de șapte săptămâni. Înainte de Paște se celebrează ziua în care Iisus Hristos a intrat în Ierusalim călare pe un asin, fiind întâmpinat cu frunze de palmier de către discipolii săi și locuitorii orașului.

Duminica Floriilor este considerată și începutul Săptămânii Patimilor. De aceea, este numită și Duminica Aspiranților sau a Candidaților la botez, pentru că în această zi catehumenii mergeau la episcopul locului, spre a-i cere să fie admiși la botez, iar cu ocazia aceasta le dădea să învețe Simbolul Credinței. Duminica Floriilor se mai numea și Duminica Grațierilor, pentru că în cinstea ei, împărații romani acordau grațieri celor care erau întemnițați.

În această zi, denumită și Duminica Stâlpărilor, se sfințesc, prin rugăciune și stropire cu agheasmă, ramuri înmugurite de salcie, care se împart creștinilor, iar slujitorii Bisericii le țin în mâini, cu lumânări aprinse, ca simbol al biruinței vieții asupra morții. Ramurile de salcie amintesc de ramurile de finic și de măslin cu care a fost întâmpinat Mântuitorul. Cu acestea, după ce au fost aduse la biserică spre a fi sfințite, creștinii împodobesc icoanele, ușile și ferestrele. Salcia este mereu înflorită în această perioadă a anului, o expresie a fertilității și a reînvierii naturii. De asemenea, se spune că e bine să te încingi cu aceste ramuri de salcie ca să nu te doară mijlocul.

O semnificație foarte importantă o are Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Din această zi, țăranii încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei și curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pasca și să vopsească ouăle.

Vinerea Mare este ziua în care Iisus a fost jertfit și de aceea în biserică nu se cântă Sfânta Liturghie, iar oamenii țin post negru. Seara se cântă Prohodul Domnului, iar la sfârșit preotul împarte oamenilor florile aduse de-a lungul acestei săptămâni la biserică. La sfârșitul slujbei se înconjoară biserica cu Sfântul Epitaf, pe sub care trec apoi toți credincioșii. De la moarte până la Înviere, trupul lui Iisus a fost ținut în mormânt pentru a le arăta oamenilor că acesta a murit cu adevărat.

Sâmbata este ultima zi de post și în același timp ultima zi a pregătirilor pentru ziua de Înviere a Domnului. În noaptea de sâmbătă spre duminică se fac slujbe în cinstea Învierii Domnului.

Potrivit tradiției, la miezul nopții între zilele de sâmbătă și duminică, oamenii se trezesc din somn în bătaia clopotelor. Se spală cu apă curată, își pun straie noi, iau câte o lumânare și pornesc către biserică unde preotul, cu Sfânta Evanghelie și crucea în mână, urmat de alaiul de credincioși, iese cu lumânarea aprinsă și înconjoară biserica de trei ori. Când preotul rostește „Hristos a înviat!” toți cei prezenți la acest serviciu religios spun: „Adevărat a înviat!”, răspunsul fiind recunoașterea tainei Învierii. Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă și face o cruce mică pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, pe care o va păstra tot restul anului. Oamenilor le este permis să

mănânce bucatele (pasca/pâinea, ouăle roșii, carnea de miel, sarea și vinul) abia după ce acestea se sfințesc și după ce fiecare persoană participă la Liturghie.

Ouăle roșii simbolizează mormântul lui Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa. De aceea atunci când se sparg ouăle prin ciocnire se obișnuiește să se spună: „Hristos a înviat! Adevărat, a înviat!” Aceste formule se pot folosi ca formule de salut timp de patruzeci de zile, până la Înălțarea Domnului. Există credința că cei care ciocnesc ouă se întâlnesc pe lumea cealaltă. Culoarea roșie a ouălor simbolizează sângele lui Iisus. În unele zone se obișnuiește să se picteze ouăle. În funcție de zona în care se fac ele se numesc ouă încondeiate, închistrate, muncite, picate (cu ceară) etc.

Încondeierea ouălor reprezintă un obicei străvechi în tradiția românească. Ouăle încondeiate sunt o mărturie a datinilor, credințelor și obiceiurilor pascale, reprezentând un element de cultură spirituală specific românească. Deoarece oul roșu este purtătorul unor semnificații profunde legate de Învierea lui Hristos și de reînnoirea naturii, creștinii s-au ostenit să-l încondeieze, desenând cu ceară motive decorative ancestrale, de o rară frumusețe.

Paștele sau Învierea Domnului este una dintre cele mai frumoase sărbători creștine. În perioada aceasta oamenii încearcă să fie mai buni și mai plini de evlavie. Urările tradiționale de Paști ale creștinilor ortodocși sunt „Hristos a Înviat”, iar răspunsul este „Adevărat a Înviat”. Aceste urări sunt adresate 40 de zile după Paști, până la sărbătoarea „Înălțării la cer” a lui Iisus. De asemenea, aceste urări se rostesc atunci când are loc tradiționala ciocnire a ouălor. Paștele reprezintă una dintre cele mai importante sărbători anuale creștine, care comemorează evenimentul fundamental al creștinismului, Învierea lui Iisus Hristos, considerat Fiul lui Dumnezeu în religiile creștine, în a treia zi după răstignirea Sa din Vinerea Mare.

Bibliografie:

1. Ghinoiu I., Sărbători și obiceiuri românești, Editura Elion, București, 2003;
2. Gorovei A., Credințe și superstiții ale poporului român, Editura Grai și suflet - Cultura Națională, București. 2003;
3. Marian S. Fl., Sărbătorile la români, vol. 1, Editura Grai și suflet- Cultura Națională., București, 2001;
4. Nicolau I., Credințe și superstiții românești, Editura Humanitas, București, 2001

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE SFINTELE PAȘTE

Profesor Bolog Ionut
Casa Corpului Didactic Teleorman

Paștele este cea mai importantă sărbătoare creștină a anului. De Paște se sărbătorește Învierea lui Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu. Duminica - a treia zi după Scripturi- femeile purtătoare de mir au găsit mormântul gol. Mormântul era gol pentru că Hristos Înviasse. Împotriva lor, a tuturor, a celor care L-au acuzat și batjocorit de atunci și până astăzi, numit în derâdere Regele Iudeilor, rege încoronat cu spini, rege al cărui tron era o Cruce, părăsit de ai Săi, păzit sub grea și rece lespede de piatră, Hristos a izbândit cea mai strălucită biruință ce s-a văzut vreodată: biruința asupra morții și asupra rautății omenești. Această biruință a putut fi tăgăduită, dar nu I-a putut fi smulsă niciodată. Hristos a Înviat și a biruit, pentru El și pentru noi. Credem și biruim prin Moartea și Învierea lui Hristos, murim pentru a învia și înviem pentru a trăi în veci cu Hristos. Prin suferință și moarte ne bucurăm de Înviere; prin Înviere ne bucurăm și triumfăm în triumful lui Hristos, ca triumf al nostru. El a murit pentru noi și a triumfat pentru noi. În Moartea Lui stă mântuirea noastră, în Învierea Lui stă biruința noastră.

Din cele mai vechi timpuri religia s-a împletit cu tradiția, datina și obiceiurile, pe care omul le-a respectat și le-a transmis ulterior prin viu grai din generație în generație, astfel înțelepciunea și experiența celor mai vechi strămoși ajunge la noi sub forma obiceiurilor din viața celor de la țară, fiind purtătoarele unor informații, a unei experiențe și înțelepciuni vechi.

În secolul 19-20 tradițiile au început din păcate să dispară încetul cu încetul, reușind să se păstreze cu precădere în lumea satului, acestea fiind adevărate centre de cultură de originalitate, în care ne regăsim rădăcinile și autenticitatea.

Satele noastre românești au rămas din fericire tributare tradiției străvechi, un exemplu în acest sens fiind obiceiurile legate de Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului din săptămâna premergătoare Sfințelor Paști. Ultima duminică din Postul mare semnifică Intrarea Domnului Iisus Hristos în cetatea Ierusalimului. De Florii, cum sunt denumite în popor, se face dezlegare la pește, se fac pomeniri, se sapă mormintele și se decorează porțile și casele cu ramuri de salcie, pe care credincioșii le aduc da le biserică.

O semnificație foarte importantă o are Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Din această zi, țăranii încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei, a curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pască și să vopsească ouăle. Potrivit tradiției, la miezul nopții dintre sâmbătă și duminică, oamenii se trezesc din somn în bătaia clopotelor. Se spală cu apă curată, își pun straie noi, iau câte o lumânare și pornesc către biserică. Acasă le e îngăduit să rămână doar celor foarte bolnavi.

La biserică, preotul – cu Sfânta Evanghelie și crucea în mână, urmat de alaiul de credincioși – iese cu lumânarea aprinsă (Lumina) și înconjoară biserica de trei ori. Serviciul divin se desfășoară afară, iar când preotul va rosti „Christos a înviat!” toți cei prezenți la acest serviciu religios vor spune „Adevărat a înviat!”. Răspunsul e recunoașterea tainei Învierii, iar aceasta va fi formula de salut timp de 40 de zile, până la Înălțarea Domnului.

Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă și face o cruce mică pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, pe care o va păstra tot restul anului.

Oamenilor le este permis să mănânce bucatăle (pasca/pâinea, ouăle roșii, carnea de miel, sarea și vinul) abia după ce acestea se sfințesc și după ce fiecare persoană participă la Liturghie.

Se spune că acei care ciocnesc ouă roșii în ziua de Paște se vor întâlni și pe lumea cealaltă.

Prima zi de Paște trebuie să fie petrecută liniștit, fiind interzisă orice activitate distractivă. În această zi, e interzis și somnul.

Luni, a doua zi de Paște, oamenii dau de pomană pentru cei morți, mergând, în cele mai multe cazuri, la cimitir. O credință răspândită printre români e că, timp de o săptămână de la Înviere, porțile Raiului sunt deschise larg. Tocmai de aceea se spune că sufletele celor care mor în Săptămâna Luminată ajung direct în Rai. În funcție de zonele țării, există obiceiuri și obiceiuri.

Poate cel mai de notorietate e unul din zona Transilvaniei, cunoscut sub numele de „stropit”. Potrivit acestui obicei – preluat de la maghiari – băieții merg în familiile în care există o fată sau mai multe, pe care le stropesc cu parfum, „ca să nu se veștejească”. „Stropitul” este păstrat și azi și reprezintă un bun prilej pentru o reîntâlnire cu prietenii, și, în fond, de distracție.

În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust) asemănător cu cel de Crăciun. Singura deosebire constă în faptul că, în locul globurilor, se agăță ouă vopsite (fără conținut). Pomul poate fi așezat într-o vază frumoasă și farmecul sărbătorii sporește cu o podoabă de acest fel.

În Maramureș, zona Lăpușului, dimineța în prima zi de Paști, copiii (până la vârsta de 9 ani) merg la prieteni și la vecini să le anunțe Învierea Domnului. Gazda dăruiește fiecărui urător un ou roșu. La plecare, copiii mulțumesc și urează gospodarilor „Sărbători fericite”. La această sărbătoare, pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru ca în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului. Sărbătoarea Paștelui își are obiceiurile și tradițiile specifice, în funcție de zonele țării. În Transilvania, datorita confluențelor orientale și occidentale pe care le are regiunea, Paștele a adoptat de-a lungul timpului tradiții specifice atât de la sași, de la maghiari, cât și de la români.

După respectarea Postului Mare, în satele românești se trăiește solemnitatea Săptămânii Patimilor. În această săptămână, țăranii încearcă să încheie toate activitățile gospodărești: pământul să fie arat și semănat, casele să fie văruiți. În Miercurea, Joia și în Vinerea Mare femeile pregătesc pasca, mielul și ouăle, a căror încondeiere se distinge în Transilvania printr-o varietate mare de modele și culori. Toate acestea reprezintă elementele purtătoare ale simbolului sacrificiului pascal și al Învierii.

În dimineța primei zile de Paște, în unele sate transilvănene toți membrii se spăla pe față cu apa dintr-un vas în care a fost pus un ou roșu, un ban de argint și o crenguța cu busuioc. Tot în aceasta zi în unele zone există credința că îți va merge bine dacă prima persoană care intră în casă va fi un bărbat.

A doua zi de Paste se distinge în Transilvania prin obiceiul „udatului”. Băieții îmbrăcați în haine tradiționale mergeau odinioară să stropască fetele. Obiceiul stropitului de Paști a fost adus în Transilvania în perioada Evului Mediu de sașii din zona Sibiului și s-a răspândit în toate comunitățile reformate și catolice din Ardeal. Se spune că fetele care ar fi stropite vor avea noroc tot anul. În trecut, fetele erau udate cu apă din fântână, însă în zilele noastre apa a fost înlocuită cu diverse sortimente de parfum. Există și o serie de superstiții pentru perioada de Paste. Se spune, de exemplu, că celui care va dormi în ziua de Paste îi va ploua fânul și se va strica. De asemenea, se spune că cei care mănâncă miel n-au voie să dea oasele la câini, ci trebuie să le îngroape sub un măr, iar cojile de ouă se dau pe apă. De Paște cine merge la biserică trebuie să-și pună un ou roșu în sân ca tot anul să fie roșu și frumos, iar fetele să aibă pețitori. Tot în aceste părți ale țării există și tradiția ca bărbații din sat să se întrecă la ciocnitul ouălor.

Noaptea Învierii Domnului reprezintă, pe lângă simbolul sacru al jertfei lui Hristos pentru mântuirea noastră și un ritual de înnoire anuală a timpului.

Gestul simbolic de celebrare a Paștelui este ciocnitul ouălor roșii. Bucuria Pascală este cunoscută pe parcursul celor 40 de zile de la Înviere până la Înălțare, timp în care creștinii se salută cu „Hristos a înviat!” și „Adevărat a înviat!” mărturisind de fiecare dată prin aceste cuvinte adevărul nostru de credință.

Cu siguranță că tradițiile legate de această sărbătoare și în general legate de toate sărbătorile sunt mult mai numeroase și diferite în funcție de zona geografică dar toate au un punct comun în ceea ce privește raportarea lor la religie și legătura specială a acestora cu credința.

Paștele este cea mai importantă sărbătoare creștină a anului. De Paște se sărbătorește Învierea lui Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu. Duminica - a treia zi după Scripturi- femeile purtătoare de mir au găsit mormântul gol. Mormântul era gol pentru că Hristos Înviase. Împotriva lor, a tuturor, a celor care L-au acuzat și batjocorit de atunci și până astăzi, numit în derâdere Regele Iudeilor, rege încoronat cu spini, rege al cărui tron era o Cruce, părăsit de ai Săi, păzit sub grea și rece lespede de piatră, Hristos a izbândit cea mai strălucită biruință ce s-a văzut vreodată: biruința asupra morții și asupra rautății omenești. Această biruință a putut fi tăgăduită, dar nu l-a putut fi smulsă niciodată. Hristos a Înviat și a biruit, pentru El și pentru noi. Credem și biruim prin Moartea și Învierea lui Hristos, murim pentru a învia și înviem pentru a trăi în veci cu Hristos. Prin suferință și moarte ne bucurăm de Înviere; prin Înviere ne bucurăm și triumfăm în triumful lui Hristos, ca triumf al nostru. El a murit pentru noi și a triumfat pentru noi. În Moartea Lui stă mântuirea noastră, în Învierea Lui stă biruința noastră.

Din cele mai vechi timpuri religia s-a împletit cu tradiția, datina și obiceiurile, pe care omul le-a respectat și le-a transmis ulterior prin viu grai din generație în generație, astfel înțelepciunea și experiența celor mai vechi strămoși ajunge la noi sub forma obiceiurilor din viața celor de la țară, fiind purtătoarele unor informații, a unei experiențe și înțelepciuni vechi.

În secolul 19-20 tradițiile au început din păcate să dispară încetul cu încetul, reușind să se păstreze cu precădere în lumea satului, acestea fiind adevărate centre de cultură de originalitate, în care ne regăsim rădăcinile și autenticitatea.

Satele noastre românești au rămas din fericire tributare tradiției străvechi, un exemplu în acest sens fiind obiceiurile legate de Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului din săptămâna premergătoare Sfintelor Paști. Ultima duminică din Postul mare semnifică Intrarea Domnului Iisus Hristos în cetatea Ierusalimului. De Florii, cum sunt denumite în popor, se face dezlegare la pește, se fac pomeniri, se sapă mormintele și se decorează porțile și casele cu ramuri de salcie, pe care credincioșii le aduc da la biserică.

O semnificație foarte importantă o are Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Din această zi, țărani încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei, a curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pască și să vopsească ouăle. Potrivit tradiției, la miezul nopții dintre sâmbătă și duminică, oamenii se trezesc din somn în bătaia clopotelor. Se spală cu apă curată, își pun straie noi, iau câte o lumânare și pornesc către biserică. Acasă le e îngăduit să rămână doar celor foarte bolnavi.

La biserică, preotul – cu Sfânta Evanghelie și crucea în mână, urmat de alaiul de credincioși – iese cu lumânarea aprinsă (Lumina) și înconjoară biserica de trei ori. Serviciul divin se desfășoară afară, iar când preotul va rosti „Christos a înviat!” toți cei prezenți la acest serviciu religios vor spune „Adevărat a înviat!”. Răspunsul e recunoașterea tainei Învierii, iar aceasta va fi formula de salut timp de 40 de zile, până la Înălțarea Domnului.

Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă și face o cruce mică pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, pe care o va păstra tot restul anului.

Oamenilor le este permis să mănânce bucățele (pasca/pâinea, ouăle roșii, carnea de miel, sarea și vinul) abia după ce acestea se sfințesc și după ce fiecare persoană participă la Liturghie.

Se spune că acei care ciocnesc ouă roșii în ziua de Paște se vor întâlni și pe lumea cealaltă.

Prima zi de Paște trebuie să fie petrecută liniștit, fiind interzisă orice activitate distractivă. În această zi, e interzis și somnul.

Luni, a doua zi de Paște, oamenii dau de pomană pentru cei morți, mergând, în cele mai multe cazuri, la cimitir. O credință răspândită printre români e că, timp de o săptămână de la Înviere, porțile Raiului sunt deschise larg. Tocmai de aceea se spune că sufletele celor care mor în Săptămâna Luminată ajung direct în Rai. În funcție de zonele țării, există obiceiuri și obiceiuri.

Poate cel mai de notorietate e unul din zona Transilvaniei, cunoscut sub numele de „stropit”. Potrivit acestui obicei – preluat de la maghiari – băieții merg în familiile în care există o fată sau mai multe, pe care le stropesc cu parfum, „ca să nu se vestejească”. „Stropitul” este păstrat și azi și reprezintă un bun prilej pentru o reîntâlnire cu prietenii, și, în fond, de distracție.

În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust) asemănător cu cel de Crăciun. Singura deosebire constă în faptul că, în locul globurilor, se agăță ouă vopsite (fără conținut). Pomul poate fi așezat într-o vază frumoasă și farmecul sărbătorii sporește cu o podoabă de acest fel.

În Maramureș, zona Lăpușului, dimineața în prima zi de Paști, copiii (până la vârsta de 9 ani) merg la prieteni și la vecini să le anunțe Învierea Domnului. Gazda dăruiește fiecărui urător un ou roșu. La plecare, copiii mulțumesc și urează gospodarilor „Sărbători fericite”. La această sărbătoare, pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru ca în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului. Sărbătoarea Paștelui își are obiceiurile și tradițiile specifice, în funcție de zonele țării. În Transilvania, datorita confluențelor orientale și occidentale pe care le are regiunea, Paștele a adoptat de-a lungul timpului tradiții specifice atât de la sași, de la maghiari, cât și de la români.

După respectarea Postului Mare, în satele românești se trăiește solemnitatea Săptămânii Patimilor. În aceasta săptămână, țăranii încearcă să încheie toate activitățile gospodărești: pământul să fie arat și semănat, casele să fie văruiți. În Miercurea, Joia și în Vinerea Mare femeile pregătesc pasca, mielul și ouăle, a căror încondeiere se distinge în Transilvania printr-o varietate mare de modele și culori. Toate acestea reprezintă elementele purtătoare ale simbolului sacrificiului pascal și al Învierii.

În dimineața primei zile de Paște, în unele sate transilvănene toți membrii se spăla pe față cu apa dintr-un vas în care a fost pus un ou roșu, un ban de argint și o crenguța cu busuioc. Tot în aceasta zi în unele zone există credința că îți va merge bine dacă prima persoană care intră în casă va fi un bărbat.

A doua zi de Paste se distinge în Transilvania prin obiceiul „udatului”. Băieții îmbrăcați în haine tradiționale mergeau odinioară să stropască fetele. Obiceiul stropitului de Paști a fost adus în Transilvania în perioada Evului Mediu de sașii din zona Sibiului și s-a răspândit în toate comunitățile reformate și catolice din Ardeal. Se spune că fetele care ar fi stropite vor avea noroc tot anul. În trecut, fetele erau udate cu apă din fântână, însă în zilele noastre apa a fost înlocuită cu diverse sortimente de parfum. Există și o serie de superstiții pentru perioada de Paste. Se spune, de exemplu, că celui care va dormi în ziua de Paste îi va ploua fânul și se va strica. De asemenea, se spune că cei care mănâncă miel n-au voie să dea oasele la câini, ci trebuie să le îngroape sub un măr, iar cojile de ouă se dau pe apă. De Paște cine merge la biserică trebuie să-și pună un ou roșu în sân ca tot anul să fie roșu și frumos, iar fetele să aibă pețitori. Tot în aceste părți ale țării există și tradiția ca bărbații din sat să se întrecă la ciocnitul ouălor.

Noaptea Învierii Domnului reprezintă, pe lângă simbolul sacru al jertfei lui Hristos pentru mântuirea noastră și un ritual de înnoire anuală a timpului.

Gestul simbolic de celebrare a Paștelui este ciocnitul ouălelor roșii. Bucuria Pascală este cunoscută pe parcursul celor 40 de zile de la Înviere până la Înălțare, timp în care creștinii se salută cu „Hristos a înviat!” și „Adevărat a înviat!” mărturisind de fiecare dată prin aceste cuvinte adevărul nostru de credință.

Cu siguranță că tradițiile legate de această sărbătoare și în general legate de toate sărbătorile sunt mult mai numeroase și diferite în funcție de zona geografică dar toate au un punct comun în ceea ce privește raportarea lor la religie și legătura specială a acestora cu credința.

PAȘTELE LA ROMÂNI

Profesor Înv.Primar. BOJĂ GABRIELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAI VITEAZUL” ALEXANDRIA

Sărbătorile sunt un prilej de bucurie, de împăcare sufletească, lumina sfântă din noaptea Învierii Mântuitorului călăuzindu-ne spre o viață mai bună, lipsită de griji.

Din cele mai vechi timpuri religia s-a împletit cu tradiția, datina și obiceiurile, pe care omul le-a respectat și le-a transmis ulterior prin viu grai din generație în generație, astfel înțelepciunea și experiența celor mai vechi strămoși ajunge la noi sub forma obiceiurilor din viața celor de la țară, fiind purtătoarele unor informații, a unei experiențe și înțelepciuni vechi.

În secolul XIX-XX tradițiile au început din păcate să dispară încetul cu încetul, reușind să se păstreze cu precădere în lumea satului, acestea fiind adevărate centre de cultură de originalitate, în care ne regăsim rădăcinile și autenticitatea.

Satele noastre românești au rămas din fericire tributare tradiției străvechi, un exemplu în acest sens fiind obiceiurile legate de Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului din săptămâna premergătoare Sfetelor Paști. Ultima duminică din Postul mare semnifică Intrarea Domnului Iisus Hristos în cetatea Ierusalimului. De Florii, cum sunt denumite în popor, se face dezlegare la pește, se fac pomeniri, se sapă mormintele și se decorează porțile și casele cu ramuri de salcie, pe care credincioșii le aduc da le biserică.

Joia Mare, cunoscută în calendarul tradițional și sub denumirea de joia morților sau cina cea de taină la care Hristos a prefigurat jertfa sa prin frângerea pâinii și prin oferirea vinului ce simbolizează sângele ucenicilor săi. Specific deniei de joi seara este citirea celor 12 Evanghelii ce reprezintă fragmente extrase din cele 4 Evanghelii în care sunt relatate patimile lui Iisus. Pe lângă acestea în joia Mare se practică un adevărat ritual închinat celor morți. Joimărița, se spune în tradiția populară că este zeita morții, ea supraveghează focurile de joimari. Este deschisă fie cu un animal respingător, fie cu o babă zmeoaică, o stafie sau un duh necurat cu un cap uriaș și părul despletit, ce pedepsește fetele și femeile leneșe.

Potrivit credințelor populare, în această zi cerul s-ar deschide pentru ca morții să poată reveni temporar pe pământ, și pentru ca cei vii să le poată transmite anumite masaje. În zonele din sudul țării (Gorj, Dolj, Olt) în zorii zilei, înainte de a merge la cimitir, femeile aprindeau în mijlocul curții focuri din ramuri de alun sau buruieni uscate, în jurul cărora așezau scaune pentru morți. Se spunea că morții vin acasă pentru a se încălzi și pentru a primi pomana. De aceea, atunci când femeile se deplasau la cimitir, unde aprindeau din nou focuri, de această dată la crucile de la morminte, ele își plâneau morții, dialogau cu ei chemându-i acasă pentru a le oferi pomana. Secvența de ceremonial comună întregului areal românesc este cea care se desfășoară la biserică. Ultima secvență se derulează în spațiul gospodăriei și în vecinătatea acesteia. De obicei se iese la poartă sau se merge în vecini pentru a împărți din pomana sfințită la biserică (colivă, colaci, sare).

Vinerea Paștelui este cunoscută ca Vinerea Seacă sau Vinerea Patimilor, creștinii merg la biserică, țin post negru pentru iertarea păcatelor și respectă severe interdicții privind torsul, țesutul sau cusutul.

Este ziua de doliu a creștinătății, întrucât atunci a fost răstignit Mântuitorul, denia de vineri seara este a înmormântării lui Iisus. Noaptea Învierii Domnului reprezintă, pe lângă simbolul sacru al jertfei lui Hristos pentru mântuirea noastră și un ritual de înnoire anuală a timpului.

La biserică, preotul – cu Sfânta Evanghelie și crucea în mână, urmat de alaiul de credincioși – iese cu lumânarea aprinsă (Lumina) și înconjoară biserica de trei ori. Serviciul divin se desfășoară afară, iar când preotul va rosti „Christos a înviat!” toți cei prezenți la acest serviciu religios vor spune

„Adevărat a înviat!”. Răspunsul e recunoașterea tainei Învierii, iar aceasta va fi formula de salut timp de 40 de zile, până la Înălțarea Domnului.

Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă și face o cruce mică pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, pe care o va păstra tot restul anului. Oamenilor le este permis să mănânce bucățele (pasca/pâinea, ouăle roșii, carnea de miel, sarea și vinul) abia după ce acestea se sfințesc și după ce fiecare persoană participă la Liturghie. Prima zi de Paște trebuie să fie petrecută liniștit, fiind interzisă orice activitate distractivă. În această zi, e interzis și somnul. Gestul simbolic de celebrare a Paștelui este ciocnitul ouălelor roșii. Bucuria Pascală este cunoscută pe parcursul celor 40 de zile de la Înviere până la Înălțare, timp în care creștinii se salută cu „Hristos a înviat!” și „Adevărat a înviat!” mărturisind de fiecare dată prin aceste cuvinte adevărul nostru de credință.

Cu siguranță că tradițiile legate de această sărbătoare și în general legate de toate sărbătorile sunt mult mai numeroase și diferite în funcție de zona geografică dar toate au un punct comun în ceea ce privește raportarea lor la religie și legătura specială a acestora cu credință.

PAȘTELE LA ROMÂNI

Prof. Înv. Preșc. Bădescu Ruxandra Florentina
Școala Gimnazială Grigore Mihăescu Vlădești,
Grădinița Cu PP- Vlădești

Paștele este cea mai veche și importantă sărbătoare a creștinătății, care a adus omenirii speranța mântuirii și a vieții veșnice, prin sacrificiul lui Iisus Hristos, Învierea fiind, după cum spunea părintele Arsenie Boca, singura minune care se arată tuturor, credincioși și necredincioși.

La câteva zile după intrarea solemnă în Ierusalim (de Florii), Mântuitorul a fost judecat și răstignit, a murit pe cruce și a fost pus în mormânt. După trei zile, a înviat din morți. Toată această succesiune de evenimente au avut loc în numai o săptămână, cea a Patimilor, care precede Învierea. Scopul acestei sărbători creștine este amintirea vie a patimii, a morții și a Învierii lui Iisus Hristos. Sfânta Scriptură a Noului Testament spune că Iisus Hristos, înainte de a pătimi, a prezis de mai multe ori că va fi răstignit, dar a treia zi va învia. De teama aceasta, iudeii au pus soldați de pază la mormântul lui Iisus Hristos. Totuși, minunea s-a întâmplat. După intrarea solemnă în Ierusalim, Mântuitorul a fost judecat și răstignit, a murit pe cruce și a fost pus în mormânt, iar după trei zile a înviat din morți. Duminică dis-de-diminează, Iisus Hristos a înviat ca un biruator, cu puterea dumnezeirii Sale, ca să împlinească Scriptura și cele hotărâte de iconomia divină pentru mântuirea neamului omenesc, explică părintele Constantin Stoica, purtătorul de cuvânt al Patriarhiei Române.

La Cina cea de Taină, în noaptea când a fost trădat de unul dintre apostoli, Iuda Iscarioteanul, înainte de a fi prins și arestat, Iisus a instituit sărbătoarea Paștelui nou testamental, după porunca ce I-a fost dată de Dumnezeu.

Duminica - a treia zi după Scripturi - femeile purtătoare de mir au găsit mormântul Mântuitorului gol. Împotriva tuturor a celor care L-au acuzat și batjocorit, numindu-l în derâdere Regele Iudeilor, rege încoronat cu spini, rege al cărui tron era o Cruce, părăsit de ai săi, păzit sub grea și rece lespede de piatră, Hristos a izbândit cea mai strălucită biruință ce s-a văzut vreodată: biruința asupra morții și asupra răutății omenești. Această biruință nu putut fi tăgăduită și nu i-a putut fi smulsă niciodată, a spus părintele Stoica.

Considerată cea mai importantă sărbătoare din calendarul creștin, Paștele se celebrează la o data variabilă. Datina n-ar fi împlinită fără legile nescrise ale pământului, fără obiceiurile care cuprind practici și rituri, iar neîmplinirea acestora ar arata o lipsă a credinței, care, implicit, ar atrage forțele malefice asupra omului și a pământului. După respectarea Postului mare și după sărbătorirea Sâmbetei lui Lazăr și a Floriilor, satele românești trăiesc cu evlavie tragedia Săptămânii Patimilor, pentru a ajunge lumina Sfintelor Paști, miracolul Învierii lui Hristos și luarea Paștilor.

În Săptămâna Paștilor, tărani se străduiesc să încheie toate activitățile gospodărești: pământul să fie arat și semănat, casele văruite și împodobite, veșmintele noi să fie terminate. Pe lângă covoare, laicere, icoane și blide cu ștergare, gospodinele împodobesc odăile și cu mlădițe de salcie de la Florii. În Miercurea, Joia sau Vinerea Mare, femeile pregătesc pasca și ouăle roșii, simboluri pascale ale vieții, ale Învierii.

Tradiția ne spune că în noaptea ce premerge Joia Mare se deschid mormintele, iar sufletele morților se întorc la casele lor. Acum se aprind Focurile de Joi-Mari, care se presupune că încălzesc sufletele celor plecați dintre vii, dar și că dețin valențe purificatoare pentru întreaga gospodărie.

În Joia Mare se înroșesc ouăle, existând credința că ouăle fierte și înroșite în această zi nu se strică pe tot parcursul anului. Conform tradiției, în ziua de Paște oamenii au locuințele curate și alimentele rituale pregătite.

Pasca, ouăle roșii și mielul constituie elemente purtătoare ale simbolului sacrificiului pascal și al Învierii, al regenerării, al purificării și al veșniciei. În dimineața primei zile de Paște, toți membrii familiei se spală pe față cu apa (neînchepută) dintr-un vas în care au fost puse un ou roșu, un ban de argint și o crenguță de busuioc, spunând: *Să fiu sănătos/sănătoasă și obrazul sa-mi fie rosu ca oul, să fiu dorit(ă) și asteptat(ă) așa cum sunt așteptate ouăle roșii de Paște, să fiu iubit(ă) ca ouăle în zilele Paștelui*, apoi se trece peste față moneda de argint, zicând: *Să fiu mândru/ă și curat(ă) ca argintul și văzut(ă) ca busuiocul*. Fiecare gest ritualic al sărbătorii reprezintă o dimensiune simbolică aparte. În acest sens, un exemplu îl constituie și îmbrăcatul, care, aici, are rol de înnoire. Datorită unei credințe conform căreia de Paște este bine să ai straie noi, odinioară, fetele și tinerele neveste coseau cămăși pentru toți membrii familiei. Pentru fetele de măritat semnificația era și mai puternică, acestea urmând a purta noile cămăși atât la biserică, cât și la joc. În această zi, copiii merg la prieteni și la vecini să anunțe Învierea Domnului, iar gazdele îi răsplătesc cu ouă roșii.

La început, doar simbolul păgân, oul, marca celebrarea Noului An, la echinocțiul de primăvară. În această zi, oamenii își trimeteau ouă viu colorate în semn de afecțiune. În creștinism, oul vopsit sau încondeiat își transfera semnificațiile în domeniul religios, fiind în continuare un simbol al Învierii și rodirii. Ouăle roșii amintesc sacrificiul făcut de Iisus Hristos pentru omenire. Există și câteva superstiții referitoare la această zi:

- nu este bine să dormi în Joia Mare, căci cine doarme în această zi va rămâne leneș un an întreg;
- dacă doarme o femeie, va veni Joimarița care o va face incapabilă de lucru tot anul;
- morții vin în fiecare an în această zi la vechile lor locuințe, unde stau până în sâmbăta dinainte de Rusalii;
- în credința populară această zi este termenul final când femeile trebuie să termine de tors cânepa.

Dintre obiceiurile din Joia Mare amintim: se fac focuri în curtea casei, pentru ca morții să se poată încălzi. Focul din Joia Mare se face aprinzând pentru fiecare mort câte o grămăjoară pentru ca și ei să fie încălziți.

Învierea Domnului este una dintre cele mai importante și mai frumoase sărbători ale creștinătății. Ea are darul de a aduce familia împreună și este plină de obiceiuri tradiționale pe care le pot pune în aplicare mămicile, tăticii și copiii din România.

BIBLIOGRAFIE:

1. BERDAN LUCIA, Sărbătoarea Sfintelor Paști și riturile de trecere între anotimpuri, în „Dăcini”, nr. 7-8, Centrul Național al Creației Populare, București, 1994.
2. CRISTESCU CONSTANȚA, Bate toaca-n Postul Paștelui, în „Primăvara. Tradiții și obiceiuri”, Academia Română-Institutul de Etnografie și Folclor, București, 1991.
3. VORONCA NICULIȚĂ ELENA, Originea ouălor roșii (texte alese), în „Primăvara. Tradiții și Obiceiuri”, Academia Română-Institutul de Etnografie și Folclor, București, 1991.
4. ZAHACINSCHI MARIA și NICOLAE, Ouăle de Paști la români, Editura Sport- Turism, București, 1992.

TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE PAȘTI

Prof.înv.preșcolar :Ene Ionela Cornelia
Grădinița cu P.P. nr. 6 Alexandria

PAȘTI, PAȘTILE sau *sărbătoarea anuală a învierii Domnului* — este cea mai de seamă dintre praznicele împărătești, în creștinătatea ortodoxă, „al praznicelor praznic, sărbătoarea sărbătorilor” (cum este numit în Canonul Paștilor din *Penticostar*).

Ziua Învierii Domnului începe din punct de vedere liturgic, în noaptea dinaintea zilei de duminică. La miezul nopții, se spune ca mormântul s-a deschis și a Înviat Mântuitorul Iisus Hristos.

Privitor la modul sărbătoririi Paștilor, cea mai mare sărbătoare creștină, ea era și este privită ca o zi de bucurie (bucuria Învierii Domnului), marele eveniment din istoria mântuirii noastre, care stă la temelia credinței și a Bisericii creștine (I Corinteni 15, 14). *Tradiții:* creștinii vopsesc ouă roșii, pregătesc miel și cozonac, iar sărbătoarea ține trei zile.

În noaptea Sfânta, creștinii se duc la Slujba Învierii pentru a lua lumina, după care se duc la casele lor, revenind dimineata, la biserică, în locurile unde se sfințește pasca și prinoasele.

Batrânii povestesc și astăzi că, în dimineata Duminicii după Înviere, o copilă cu un coș de ouă mergea la Ierusalim pentru a le vinde. Pe drum, copila s-a întâlnit cu un evreu, care bucuros de vestea Învierii lui Iisus, în loc de bună ziua, evreul i-a zis copilei **“Hristos a înviat”**.

Ouăle roșii simbolizează sângele vărsat de Iisus pentru mântuirea omenirii. În alte zone, oul era dat în dar, fiind considerat simbol al echilibrului, creației, fecundației, al vieții și al reînnoirii naturii. Ouăle colorate în alte culori precum galben, verde sau albastru vestesc bucuria primăverii. Ouăle colorate în negru simbolizează chinul și durerea pe care le-a suferit Hristos pe cruce. În unele locuri se spune că, cine mănâncă ouă în ziua de Paște va fi ușor peste an. Aceasta sărbătoare ne umple sufletul de bucurie în fiecare an. Copiii asteaptă cu nerăbdare să ciocneasca vestitele ouă roșii, simbol al Paștelui, dar și să mănânce din mâncărurile tradiționale.

Pasca este o pâine dulce, care este sfințită de către preot. După sfințire, pasca capătă puteri purificatoare, asemeni anafurei.

Mielul de Paște este și el un simbol al acestei sărbători creștine.

Pe la sate se spune că e bine să te speli pe față cu apă sfințită în duminica de Paști, ca oamenii să fie frumoi și sănătoși tot anul.

În prima zi de Paști, familia se strânge în jurul mesei îmbelșugate. Masa are o semnificație ritualică. Mai există și obiceiul în care toți mesenii să poarte haine noi la masă, aducând un omagiu acestei sărbători.

În Transilvania, s-a mai păstrat un obicei, cel în care feciorii stropesc cu apă sau cu parfum persoanele ieșite în cale, în special fetele.

Bibliografie :

- Pr. Prof. Ene Braniște, Prof. Ecaterina Braniște, „Dicționar de cunoștințe religioase”, Editura „Andreiana”, Sibiu, 2010.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTE LA ROMÂNI

**PROFESOR: Chiriță Capitolina
C.S.E.I. Alexandria**

Paștele este cea mai veche și cea mai importantă sărbătoare creștină, fiind celebrat încă din epoca apostolică. Sfântul Apostol Pavel a fost primul care a vorbit despre Sărbătoarea Pesah, a evreilor, lui Iisus Hristos și i-a îndemnat pe creștini să-l omagieze pe Mântuitor. Numele de Paști a fost rostit de primii creștini la comemorarea anuală a Cinei de Taină. Farmecul deosebit este dat atât de semnificația religioasă cât și de tradiții: oul pictat sau încondeiat, iepurașul, masa cu mâncăruri tradiționale, cozonac, pască, miel, slujba de sâmbata seara cu luarea luminii. În seara de Înviere, conform tradiției, toată lumea merge la biserică pentru a participa la slujba și pentru a lua lumină.

De Sfintele Paști, în satele și comunele din nordul Sucevei se pregătesc diferite dulciuri, în mod special “*Babele*”, prăjitura făcută din cozonac, ce se toarnă în forme speciale. Umplutura se pregătește din nucă, rahat și stafide. “*Babele*” sunt duse la slujba de Înviere. După terminarea acesteia, credincioșii merg la cimitir, cu lumânările aprinse, pentru a duce lumină celor dragi, plecați la viața veșnică. Tradiția din noaptea de Sfintele Paști este continuată prin participarea la slujba de la ora 4 dimineața.

În Bucovina, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neîncepută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot anul și așa cum aleargă oamenii la Înviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele.

În zona Câmpulung Moldovenesc, datina se deosebește prin complexitatea simbolurilor, a credinței în puterea miraculoasă a rugăciunii de binecuvântare a bucatelor. În zorii zilei de duminică, credincioșii ies în curtea bisericii, se asază în formă de cerc, purtând lumânările aprinse în mână, în așteptarea preotului care să sfințească și să binecuvânteaze bucatele din coșul pascal.

În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust) asemănător cu cel de Crăciun. Singura deosebire constă în faptul că în locul globurilor se agață ouă vopsite (golite de conținutul lor). Pomul poate fi așezat într-o vază frumoasă și farmecul sărbătorii sporește cu o podoabă de acest fel.

La Călărași, la slujba de Înviere, credincioșii aduc în coșul pascal, pentru binecuvântare, ouă roșii, cozonac și cocoși albi.

În Banat, la micul dejun din prima zi de Paști, se practică tradiția tămâierii bucatelor. Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de paști(vin+pâine sfințite). În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continuă masa, cu friptură de miel.

Tradiția vopsirii ouălor în roșu este des întâlnită. Ouăle simbolizează mormântul purtător de viață al Domnului nostru Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se întâlnesc unii cu alții, creștinii își spun: "Hristos a înviat! Adevărat a înviat!". Aceste formule se folosesc numai patruzeci de zile, până la Înălțarea Domnului. Culoarea roșie a ouălor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii.

Pasca se coace de către gospodinele creștine numai o dată pe an, de Sfintele Paști. Ea are o formă rotundă pentru că se crede că scutecele lui Hristos au fost rotunde. Având la mijloc o cruce, pasca este împodobită, pe margini cu aluat împletit. În momentul în care se pune în cuptor, femeile de la țară fac semnul crucii. Despre originea pâstii există o legendă care spune că, în timp ce predica împreună cu apostolii, Iisus a fost găzduit la un om foarte primitiv care le-a pus în traistă, la plecare, pâine pentru drum fără știrea lor. Întrebându-l pe Hristos când va fi Paștele, Mântuitorul le-a spus că atunci când vor găsi pâine în traistă.

Căutând, apostolii au găsit în traistă ce le pusese acel om. De atunci, fac femeile pasca. După tradiție, în familiile creștine se mănâncă în zilele de Paști carne de miel. Mielul îl simbolizează pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care S-a jertfit pentru păcatele lumii și a murit pe cruce ca un miel nevinovat. Învierea lui Iisus este pentru noi creștinii o certitudine, un adevăr de credință și totodată, un adevăr istoric, un adevăr suprarational devenit o realitate. Este o minune a lui Dumnezeu demonstrată istoric, un miracol înscris cu martori în filele istoriei, pentru eternitate.

BIBLIOGRAFIE

- Kiseleff, Beatrice, -1998, „Paștele, obiceiuri, legende și mâncăruri tradiționale” - Editura Elis, București, 56p.
- Crăciun, Boris, -1998, “Sfintele Paști - Fascinanta sărbătoare a creștinilor mici și mari”, Editura Porțile Orientului, București, 160p.
- Szabo, Lucian Vasile - 2009, „Tradiții și credințe de Paști” , Editura Bastion, Colecția Amalgam, 90p.
- Ghinoiu, Ion -2008, „Mica enciclopedie de tradiții românești - Sărbători. Obiceiuri. Credințe. Mitologie” - Editura Agora, Colecția Memoria Omenirii, 359p.

SĂRBĂTOAREA SFÂNTĂ A ÎNVIERII

**Prof. Dorobanțu Adela
C.S.E.I. Alexandria**

Odată cu sosirea primăverii, întreaga natură se trezește la viață iar oamenii așteaptă cu bucurie în inimă, măritul praznic al Învierii Domnului. Clopotele răsună cu tărie și ne îndeamnă să pășim în casa domnului pentru a lua parte la bucuria Ierusalimului ceresc.

Sfinții părinți vorbesc despre Învierea Domnului dar și despre învierea noastră :” Nimeni să nu se tânguiască pentru păcate, că din mormânt iertare a răsărit.Nimeni să nu se teamă de moarte, că ne-a izbăvit pe noi m oartea Mântuitorului.” Credința în înviere este foarte veche. Mântuitorul descoperă acest adevăr întrgii lumi, spunând :” Eu sunt învierea și viața.Cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. Și tot cel ce trăiește și crede în Mine nu va muri în veac.”

Sfânta Sărbătoare a Paștelui reprezintă pentru creștini mai mult decât un eveniment, un moment de întâlnire cu cei dragi și de petrecere. La acest praznic credincioșii dobândesc o mare mângâiere, găsind alinare în minunea săvârșită la Ierusalim.Hristos a înviat înlăturând moartea pe vecie și ștergând lacrimile de pe fața oamenilor.

O mare bucurie simțim la Înviere.Moartea este învinsă prin viață. Domnul Hristos, fiind pironit pe cruce „a rupt zapisul care era asupra noastră și stăpânia morții a stricat”. Prin învierea Sa a treia zi, Mântuitorul ne încredințează că și n oi vom învia la o nouă viață.

Bucuria Învierii nu e nici trecătoare, nici nedeplină. E bucuria prin excelență, pentru că e bucuria eternă și deplină. De aceea, nimeni nu trebuie să fie trist în noaptea Învierii. Nimeni nu trebuie să plângă. Căci toate motivele de întristare apar acum fără însemnătate față de biruirea morții. De ce să ne întristăm de pricini care ne conduc spre moarte, când știm acum că prin moarte trecem la viața veșnică. De aceea Biserica cântă în noaptea Învierii: "Cu bucurie unul pre altul să ne îmbrățișăm: O, Paștile! Izbăvirea de întristare". Iar în cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur din noaptea de Paști se spune: "Nimeni să nu plângă pentru sărăcie, că s-a arătat împărăția pentru toți. Nimeni să nu se tânguiască pentru păcate, că iertare din mormânt a răsărit. Nimeni să nu se teama de moarte, că ne-a eliberat pe noi moartea Mântuitorului".

Săptămâna de dinaintea Paștelui este numită *săptămâna mare* . La biserică se oficiază slujba denumită- denie , în fiecare seară. În "Joia cea Mare", oamenii merg dupăamiaza la biserică, pentru a asculta "Cele 12 evanghelii".Vineri seară se cântă „prohodul Domnului”.Iar sâmbătă seară, aceștia merg la biserică, cu lumânări aprinse, fiind prezenți la una dintre cele mai importante slujbe din timpul anului.Dimineța, devreme, merg din nou la "Casa Domnului".

După terminarea slujbei, merg la casele lor; mănâncă ouăle roșii vopsite și încondeiate joi, pască, drob și alte preparate.Copiii primesc ouă din ciocolată și alte daruri.Tradiția legată de vopsirea ouălor este foarte veche; se spune că atunci când un soldat l-a înjunghiat în coastă pe Iisus, Mântuitorului a început să-i picure puțin sânge, iar când Fecioara Maria a mers la crucea pe care era răstignit, a pus un coș cu ouă, iar sângele lui Iisus a curs peste acestea.

De la Învierea Domnului până la Înălțarea Domnului, creștinii se salută cu "Hristos a înviat!" și cu "Adevărat a înviat!". Bucurați-vă! Acesta este mesajul în noaptea Învierii Domnului Iisus Hristos. Bucurați-vă! Ca iată, morți ați fost pentru păcatele voastre și ați înviat odată cu mine. Mai mult, am biruit moartea pentru totdeauna. Bucurați-vă! Nu mai există moarte, căci "cu moartea pe moarte am călcat".Adevărata bucurie este un sentiment profund care cuprinde toate simțurile ființei, copleșește sufletul și face trupul să vibreze. În acest sens, Sfinții Părinți ne fac următorul îndemn: plângeți-vă cu amar păcatele voastre, asemenea lui Petru, cadeti la picioarele Lui asemenea desfrantei, smeriti-va ca vamesul, ca sa va puteti ridica în lumina bucuriei adevarate, cea intru Hristos.Învierea Mântuitorului Iisus Hristos este, în primul rând, cea mai importantă dovadă a divinității Sale.

Dacă până atunci, El era considerat de cei mai mulți din Israel doar un mare profet, fiul lui David, iar de către unii, dimpotrivă, chiar un înșelător, acum este clar pentru toți că El este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat, dar și om adevărat în același timp. Este o dovadă în plus, chiar și pentru ucenici – dacă nu cea decisivă – că Cel mărturisit mai înainte de ei a fi Fiul lui Dumnezeu, iar apoi, de frica persecuțiilor din timpul Patimilor Sale, renegat, lepădat din minți și inimi, este cu adevărat Dumnezeu, Stăpânul vieții și al morții. Numai această dovadă devenită convingere, îi transformă pe acești oameni din slabi, temători, indeciși și neîncrezători, — în Apostoli plini de curaj, convinși de datoria de a propovădui în toată lumea Învierea și învățătura Domnului, chiar cu prețul vieții: „căci dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este propovăduirea noastră și zadarnică este credința voastră” (I Corinteni 15,14).

Învierea Domnului ne aduce, astfel, darul dumnezeiesc al nemuririi. Ne dovedește Domnul că prin Învierea Sa moartea nu e definitivă și veșnică. Nu ea are ultimul cuvânt, ci viața. Învierea Domnului devine temeiul fundamental al vieții morale, al iubirii de Dumnezeu și de aproapele, al faptelor bune. Este esențial „să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi și să iertăm toate pentru înviere”.

Astăzi mulți creștini sunt lipsiți de pasiunea credinței ancorată în înviere. Pentru aceștia, învățătura apostolului Pavel – „și dacă n-a înviat Hristos, atunci propovăduirea noastră este zadarnică și zadarnică este credința voastră” (1 Corinteni 15:14) pare să fie lipsită de importanță, preferând, asemenea filosofilor de odinioară, proverbialul: „Asupra acestor lucruri, te vom asculta altădată” Creștinismul tinde să fie privit astăzi ca o asociație morală de la care se așteaptă edificarea societății, educarea individului prin promovarea unor norme de conduită, a caracterului aparte, diferit de al celorlalte religii. Supranaturalul din creștinism este însă înlăturat sau trecut cu vederea. Această negare a supranaturalului, a învierii Domnului Isus Hristos, constituie cea mai gravă tăgăduire a divinității Sale și încadrarea Sa în rândul profeților obișnuiți ai omenirii.

Paștele este cea mai veche și importantă sărbătoare a creștinătății, care a adus omenirii speranța mântuirii și a vieții veșnice, prin sacrificiul lui Iisus Hristos, Învierea fiind, după cum spunea părintele Arsenie Boca, singura minune care se arată tuturor, credincioși și necredincioși.

„Iar a doua zi, care este după vineri, s-au adunat arhierii și fariseii la Pilat, zicând: Doamne, ne-am adus aminte că amăgitorul Acela a spus, fiind încă în viață: După trei zile Mă voi scula. Deci, poruncește ca mormântul să fie păzit până a treia zi, ca nu cumva ucenicii Lui să vină și să-L fure și să spună poporului: S-a sculat din morți. Și va fi rătăcirea de pe urmă mai rea decât cea dintâi. Pilat le-a zis: Aveți strajă; mergeți și întăriți cum știți. Iar ei, ducându-se, au întărit mormântul cu strajă, pecetluind piatra.”

BIBLIOGRAFIE

- Szabo, Lucian Vasile - 2009, „Tradiții și credințe de Paști” , Editura Bastion, Colecția Amalgam, 90p.
 Ghinoiu, Ion -2008, „Mica enciclopedie de tradiții românești - Sărbători. Obiceiuri. Credințe. Mitologie” - Editura Agora, Colecția Memoria Omenirii, 359p.

SĂRBĂTOAREA PAȘTELUI- OBICEIURI ȘI TRADIȚII

**Prof. Drăgan Aurelia
C.S.E.I. Alexandria**

Sărbătorile creștinești sunt frumos celebrate, prăznuite intens de toți românii.

Poporul nostru întotdeauna a dat dovadă că percepe sărbătoarea ca pe un sfânt prilej pentru întărirea sufletului, a înțeles și a aplicat cu multă înțelepciune cuvintele proorocului David: „vinul veselește inima omului și pâinea o întărește” (Psalmul 103, 17). Între acestea, în locul cel mai de cinste, se află Sărbătoarea Învierii Domnului.

„Sfintele Paști” sau Sărbătoarea Învierii Domnului este cea mai importantă dintre toate sărbătorile de peste an și este al doilea praznic împărătesc cu dată schimbatoare, primul fiind Duminica Floriilor. Întregul ciclu de sărbători dintr-un an bisericesc depinde de Sfintele Paști. În funcție de data acestei sărbători, se ordonează și se numesc duminicile și săptămânile de peste an, cu evangheliile și apostolele care se citesc la Sfânta Liturghie în timpul anului, se ordonează cele 11 pericope evanghelice care se citesc la Utreniile duminicilor, precum și cele opt glasuri ale cântărilor Octoihului. Importanța sărbătorii este subliniată și de durata ei, ea ținând trei zile (mai lungă decât a altor praznice).

Începutul acestei sărbători e văzut chiar în Cina cea de Taină, pâinea și vinul simbolizând sacrificiul trupului și al sângelui, ca preț al răscumpărării.

În tradiția ortodoxă, începutul sărbătorii e marcat o dată cu postul de șapte săptămâni. În legătură cu această sărbătoare există multe tradiții și obiceiuri păstrate în special în mediul rural.

Ultima săptămână a postului mare care precede sărbătoarea, este Săptămâna Patimilor sau Săptămâna Mare, ea este inclusă în sărbătoarea Paștelui, deși în această perioadă postul continuă chiar cu o mai mare intensitate. Aceasta începe cu duminica Floriilor, când se sărbătorește intrarea lui Hristos în Ierusalim și se termină cu duminica pascală.

În ceea ce privește Duminica Floriilor, duminica cu care începe Săptămâna Mare, sau păstrat de asemenea unele tradiții. În această duminică, se sfințesc, prin rugăciune și stropire cu agheasmă, ramuri înmugurite de salcie, care se împart creștinilor, iar slujitorii Bisericii le țin în mâini, cu lumânări aprinse, ca simbol al biruinței vieții asupra morții. Ramurile de salcie amintesc de ramurile de finic cu care a fost întâmpinat Mântuitorul. Cu acestea, după ce au fost aduse la biserică spre a fi sfințite, creștinii împodobesc icoanele, ușile și ferestrele caselor.

Începând cu această duminică și continuând cu celelalte zile din Săptămâna Patimilor se oficiază Deniile. Prin caracterul și conținutul lor, deniile sunt unicate în cultul divin ortodox. Dintre aceste denii, cele mai importante sunt cele de joi și vineri seara, cunoscute și sub denumirile de denia mică și denia mare. Cea de joi seara are ca elemente specifice, citirea celor 12 Evanghelii ale patimilor și scoaterea solemnă a Sfintei Cruci în mijlocul bisericii. Cea de vineri seara se deosebește de celelalte denii prin Cântarea Prohodului, în trei stări ca și prin ritualul înconjurării bisericii cu Sfântul Epitaf (cusătură sau pictură de mare frumusețe care reprezintă scena punerii în mormânt).

Pentru Săptămâna Mare, mai ales în trecut erau caracteristice următoarele tradiții: păstrarea liniștii, a tristeții generale; respectarea strictă a postului, îngrijirea locuințelor, curățenia prin curți, confecționarea hainelor noi pentru sărbătoare, împărtășirea la biserică precum și alte obiceiuri. Săptămâna Mare are menirea împărtășirii chinurilor lui Iisus.

În Joia Mare prăznuim patru lucruri: spălarea picioarelor ucenicilor de către Mântuitorul, dându-le prin aceasta lor și nouă pilda de smerenie, Cina cea de Taină, adică instituirea Sfintei Cuminecături, rugăciunea cea mai presus de fire, din grădina Ghetsimani, vinderea și prinderea Domnului.

Din această zi, țăranii încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei, a curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pasca și să vopsească ouăle.

În Vinerea Mare se pomenesc sfințele, mântuitoarele și înfricoșătoarele Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos pe care le-a primit de bunăvoie pentru noi. În această zi nu se săvârșește Liturghia pentru că însuși Mielul lui Dumnezeu este jertfit acum; este vreme de post total, pentru că „Mirele s-a luat de la noi”. (Matei 9, 15). Vinerea Mare se mai numește în popor Vinerea Seacă, pentru că cei mai mulți români au obiceiul de a posti postul negru (nu mănâncă și nu beau nimic toată ziua). Postul negru este ținut în credința că Dumnezeu îl va feri pe cel care postește de toate bolile, îl va face să fie sănătos și să-i meargă bine tot restul anului și-l va ajuta la necazuri și nevoi.

Potrivit tradiției, la miezul nopții dintre sâmbătă și duminică, oamenii se trezesc din somn în bătaia clopotelor. Se spală cu apă curată, își pun straie noi, iau câte o lumânare și pornesc cu coșurile care cuprind câte ceva din bucatele ce vor sta a doua zi pe masa familiei: cozonac, pască, ouă roșii, cârnat de casă, drob, spre biserică pentru a fi „sfințite”.

Dar iată că sosește miezul nopții. Sfânta taină a Învierii se săvârșește anunțată de îndemnul preotului: „Veniți de luați lumină!”. Lumânările credincioșilor se contopesc acum cu liniștea sufletească a creștinilor la auzul veștii: „Hristos a înviat!”, răspunsul venind din inimă: „Adevărat a înviat!”.

În Noaptea Sfântă la biserică se adună întreaga colectivitate creștină unde Slujba de Înviere va dura pâna spre dimineață când toate gospodinele vor primi binecuvântarea bucatelor din partea preotului. Abia după aceea își vor îndrepta pașii spre casă.

La biserică, preotul – cu Sfânta Evanghelie și crucea în mână, urmat de alaiul de credincioși – iese cu lumânarea aprinsă (Lumina) și înconjoară biserica de trei ori. Serviciul divin se desfășoară afară, iar când preotul va rosti: „Hristos a înviat!” toți cei prezenți la acest serviciu religios vor spune: „Adevărat a înviat!”. Răspunsul e recunoașterea tainei Învierii, iar aceasta va fi formula de salut timp de 40 de zile, până la Înălțarea Domnului.

În Duminica Învierii ne spune Sinaxarul din ziua de Paște, ce se prăznuiește: „În Sfânta și Marea Duminică a Paștilor prăznuim Învierea cea dătătoare de viață a Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.” Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă și face o cruce mică pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, pe care o va păstra tot restul anului.

Oamenilor le este permis să mănânce bucatele (pasca/pâinea, ouăle roșii, carnea de miel, sarea și vinul) abia după ce acestea se sfințesc și după ce fiecare persoană participă la Liturghie.

Se spune că acei care ciocnesc ouă roșii în ziua de Paște se vor întâlni și pe lumea cealaltă.

Prima zi de Paște trebuie să fie petrecută liniștit, fiind interzisă orice activitate distractivă.

Luni, a doua zi de Paște, oamenii dau de pomană pentru cei morți, mergând, în cele mai multe cazuri, la cimitir. O credință răspândită printre români e că, timp de o săptămână de la Înviere, porțile Raiului sunt deschise larg. Tocmai de aceea se spune că sufletele celor care mor în Săptămâna Luminată ajung direct în Rai.

În Moldova spălarea din dimineața Învierii este tot o tradiție păstrată în special la sate. Într-un lighean se pune un ou roșu, în unele locuri chiar două, și o monedă de argint. Se toarnă apa proaspătă (neîncepută) adusă de la fântână. Toți ai casei se spală pe rând, dându-și fiecare cu oul roșu peste obraz și zicând : „Să fiu sănătos, și obrazul să-mi fie roșu ca oul!” După aceea se ia moneda de argint și trecând-o peste față se zice : „Să fiu mândru și curat ca argintul!”.

Masa din prima zi de Paște este un prilej de reunire a familiei, decurgând după un adevărat ritual. Mâncarea tradițională este carnea de miel pregătită după mai multe rețete specifice. Mielul este simbolul lui Hristos. Oul simbolizează renașterea. De pe masa de Paște nu pot lipsi: ouăle roșii, cașul de oaie, drobul și friptura de miel, pasca umplută cu brânză sau smântână.

Sărbătoarea Paștelui este pentru români, alături de Crăciun, cea mai importantă din an, pentru care fiecare familie se pregătește cu mult timp înainte prin postul ținut cu atâta evlavie.

Sărbătoare a sărbătorilor, Învierea Domnului este model al praznicelor creștine.

Bibliografie:

1. Biblia sau Sfânta Scriptură, 1991, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București.
2. Braniște, Ene, Pr. Prof. Dr., 1984, Liturgica teoretică, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București.
3. Cucos, Constantin, 1999, Educația religioasă, Editura „Polirom”, Iași.
4. Răducă, Vasile, Pr., 1995, Ghidul creștinului ortodox de azi, Editura „Humanitas”.
5. Șebu, Sebastian, Pr. Prof. Univ. Dr., 2000, Metodica predării religiei, Editura „Reîntregirea”, Alba Iulia.

ÎNVIEREA DOMNULUI –SĂRBĂTOAREA CREȘTINILOR

Profesor :Pătrănescu Valentin

Liceul Tehnologic Drăgănești Vlașca

Urmează să sărbătorim dătătoarea de viață Învierea a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Învierea Domnului este Sărbătoarea Sărbătorilor și încununarea mântuirii noastre întru Hristos. Este completa dispariție a păcatului și întoarcerea omului la condiția primordială de fericire. Reprezintă revenirea noastră la starea în care ne aflam înainte de neascultare, prin participarea din nou la viața veșnică și intrarea în Împărăția Cerurilor. Este adevăratul Paște. Așa cum sclavii israeliți au părăsit robia lui Faraon, așa și pe noi, acum, Învierea Domnului ne-a eliberat de sub captivitatea Diavolului, ca să putem pleca din Egiptul patimilor către pământul promis și către adevărata viață întru Hristos. Prin aceasta, de la moartea pricinuită de păcat ne-am reîntors la viața adevărată și de la adâncul iadului ne-am urcat la cerul nemuririi și al libertății întru Hristos. Înainte eram copiii păcatului, pruncii diavolului, fiii întinericului și ai pierzării, iar El ne-a dat puterea să devenim fiii lui Dumnezeu. Izbăvirea noastră din păcat și înfierea ca fii ai lui Dumnezeu ne dau siguranța fermă că vom trăi și ne vom bucura de plinătatea harului și al adevărului, datorite nouă de către Domnul, căci noi am văzut și am cunoscut pe Hristos Înviat, învingător al morții, ca rezultat al păcatului săvârșit de noi. Așa cum Adam, spune Apostolul Pavel, când a păcătuț, prin el a păcătuț întreaga omenire, fiind condamnată la moarte, așa și Hristos când a înviat, învingând păcatul, cu el a înviat întreaga omenire. Căci precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia (I Corinteni 15,22). Deci văzând noi că Învierea Domnului reprezintă victoria împotriva păcatului, suntem datori să o sărbătorim ca fiind și ziua propriei noastre victorii asupra păcatului, deci ca pe ziua propriei noastre învieri.

Bătălia asupra păcatului s-a câștigat prin Învierea Domnului. Această zi ne este cea mai dragă sărbătoare. Păcatul este cauza întregii noastre nefericiri. Mustrarea de conștiință, mâhnirea, suspinurile, durerile, bolile, privațiunile, frustrările, decesele, tot răul, ura și războaiele își au originea în păcat. El ne-a alungat din locul pentru care am fost creați. Ne-a privat de comunicarea cu

Dumnezeu și de starea de continuă bucurie pentru care am fost zămisliți. Păcătuiind am căzut atât de jos, încât a trebuit să vină însuși Dumnezeu Cuvântul și prin sacrificiul Său pe cruce și Învierea Sa să ne ridice, cu moartea pe moarte călcând. Așa fiind, Biserica a rânduit ca Sfânta Înviere să fie sărbătorită nu numai de Paște, ci și următoarele 40 de zile după Paște, precum și în fiecare Duminică a anului. Învierea nu este numai începutul victoriei noastre asupra păcatului și a morții spirituale, ci și darul lui Dumnezeu în realizarea virtuții. Este o garanție a propriei noastre învieri din moartea veșnică, care va avea loc la cea de-a doua venire a Domnului, când vom domni împreună cu El în Ceruri. Pentru ca aceasta să devină realitate trebuie ca fiecare credincios să –l părăsească pe diavol și lucrările lui și să trăiască viața cea nouă pe care ne-a adus-o Domnul Înviat. Să lepede păcatul care este nefiresc și să reușească starea de virtute care este firească prin natura sa. Să deteste răul, precum David care spune : Nedreptatea am urât și am disprețuit... (Psalmul 118, 163) și dimpotrivă să iubească binele, precum a spus Psalmistul : ...iar legea Ta am iubit (Psalmul 118,163) și Pentru aceasta am iubit poruncile Tale mai mult decât aurul și topazul (Psalmul 118, 127).

În această zi minunată, la Vecernia Dragostei se citește un fragment din Sfânta Evanghelie în mai multe limbi, în care se vorbește despre apariția Domnului în mijlocul ucenicilor Săi, după Sfânta Sa Înviere din morți. Vedem că El este reprezentat nu ca o persoană care a fost persecutată, ci ca un rege măreț, care își trimite ucenicii să-i continue activitatea de mântuire a lumii. În timp ce le-a transmis Sfântul Duh, le-a dat și putera să ierte sau nu păcatele oamenilor sub îndrumarea Duhului Sfânt. Vedem în sfârșit că unul dintre ucenicii Domnului, Toma, nu s-a aflat la prima înfățișare a Acestuia și s-a îndoit cu privire la adevărul celor relatate de apostoli despre Învierea Lui. El stăruie să atingă cu mâna sa coasta Domnului. Astfel, neîncrederea lui Toma s-a transformat într-o bună necredință, deoarece Sfinții Apostoli nici măcar un mit plin de înțelepciune, cu alte cuvinte născociri de la un capăt la altul, nu ne-au spus despre Învierea Domnului, ci chiar au devenit martorii ai Învierii celui Preaslăvit.

Mai întâi l-au văzut pe Domnul înviat din morți Maria Magdalena și cealaltă Marie, care este Născătoarea de Dumnezeu și alte mironosițe. În al doilea rând l-a văzut pe Domnul Apostolul Petru, apoi, în al treilea rând s-a arătat lui Cleopa și Luca, pe drumul spre Emaus. Iar a patra arătare este aceasta. Era seara zilei Învierii Domnului. Porțile casei în care erau ascunși ucenicii Săi de frica iudeilor erau închise. Iisus a apărut în mijlocul lor și i-a salutat zicând: Pace vouă! Apoi le-a arătat urmele lăsate de cuiele care i-au străpuns mâinile și rana din coaste, ca să le dovedească că este El, iar ucenicii să fie siguri de realitatea existenței Lui. Și s-au bucurat ucenicii că l-au văzut pe Domnul, iar El le-a repetat : Pace vouă! De data aceasta însă nu în felul unui salut, ci ca o declarație care arată că prin moartea Lui pe cruce și Învierea Sa din morți s-a restabilit pacea între Dumnezeu și oameni. Apoi le-a zis : Așa cum Tatăl m-a trimis pe mine în lume să-i împac pe oameni cu Dumnezeu, așa și Eu vă trimit pe voi să propovăduiți pacea în lumea întreagă. Atunci le-a insuflat Duhul Sfânt și le-a zis : primiți harul Duhului Sfânt și prin puterea acestui har vor fi iertați de păcate aceia pe care voi îi veți ierta și nu vor fi iertați aceia pe care voi nu îi veți ierta. Așa cum spune Evanghelistul Matei : Drept aceea, mergând învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă...(Matei 28, 19-20).

Iar Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus. Când s-a întors i-au spus cei 10 ucenici care au fost prezenți (Iuda se spânzurase) că l-au văzut pe Domnul înviat din morți. Dar Toma a răspuns că dacă nu va vedea în mâinile Lui semnul cuielor și dacă nu va pune degetul său în semnul cuielor și dacă nu va pune mâna sa în coasta Lui, nu va crede. Dumnezeu

a permis ca Toma să arate această necredință ca să ne dea nouă încă o ocazie ca să ne convingem pe deplin de adevărul Învierii Sale. Așa cum spune Apostolul Ioan în prima sa epistolă : Ce era de la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mâinile noastre au pipăit despre cuvântul vieții, - și Viața s-a arătat și am văzut-o și mărturisim și vă vestim Viața de veci, care era la Tatăl și s-a arătat nouă -, ce am văzut și am auzit, vă vestim și vouă, ca și voi să aveți împărtășire cu noi. Iar împărtășirea noastră este cu Tatăl și cu Fiul Său, Iisus Hristos. (I Epistolă Sobornicească a Sfântului Apostol Ioan 1, 1-3). Iată deci că Apostolii au fost primii mari și adevărați pacificatori ai lumii. Așa cum Dumnezeu Tatăl și-a trimis Fiul către oameni, așa și Fiul îi trimite pe Sfinții Apostoli aducători de pace întru Hristos către toate neamurile. O misiune ecumenică. Ca să ne învețe, să propovăduiască Sfântul Botez, să ne predea Sfintele Porunci și întreaga educație a vieții întru Hristos. Tot ceea ce ne-a poruncit El. Nu numai ce ne place nouă. Totul, toate. Nu credința după voința și placul nostru. Domnul promite Sfinților Apostoli că va fi alături de ei în toate zilele ce vor urma. Nu va exista zi în care ei nu vor avea ajutorul Său. Iar acest lucru va dura până la sfârșitul lumii, când vom avea toți parte de veșnica bucurie, așa cum spun atât profeții, cât și apostolii.

PASTELE - SĂRBĂTOAREA CREȘTINĂ A ÎNVIERII

**Prof. Iordănoaia Luminița
C.S.E.I. Alexandria**

Ultima săptămână a postului care precede sărbătoarea este săptămâna mare, care începe cu duminica Floriilor și se termină cu duminica pascala. Sărbătoarea începe de fapt cu duminica Floriilor, când se sărbătorește intrarea lui Hristos în Ierusalim. Săptămâna mare are menirea împărtășirii chinurilor lui Iisus. În această săptămână se termină postul de 40 de zile, și natura renaște. În ziua de joi a săptămânii mari clopotele încetează să mai bată, vor mai bate doar Sâmbăta Mare. Această zi este totodată și începutul chinurilor Mântuitorului.

Sărbătoarea Paștelui începe în după masa zilei de sâmbătă. Cel mai important moment al zilei este sfințirea apei botezătoare la biserică. Se spunea că prima persoană care urmează să fie botezată cu această apă "nouă" va avea noroc toată viața. Apa prezintă un rol important și duminică. Creștinii mergeau la biserică ducând mâncarea și vinul pregătit pentru a fi sfințite.

Postul se termină oficial prin consumarea acestor bucate. În unele regiuni această tradiție este vie și în zilele noastre. Se spunea că dacă găinile apucă, să mănânce din rămășițele acestor mâncăruri vor oua mult. Se obișnuia ca oul sfințit să fie consumat în mijlocul familiei, pentru ca în cazul în care careva s-ar rătăci să își amintească cu cine a mâncat și să își regăsească calea spre casă. Mâncarea tradițională este carnea de miel pregătită după mai multe rețete specifice.

Mielul este simbolul lui Hristos...Înainte de anul 325 î.H. Paștele se sărbătorea în diferitele zile ale săptămânii, chiar și vinerea, sâmbăta și duminica. În acel an, s-a convocat consiliul de la Nicaea de către împăratul Constantin. A emis legea pascală care stabilea că această sărbătoare să aibă loc în prima duminică după luna plină de sau după echinoxul de primăvară sau prima zi de primăvară.

În Bucovina, fetele se duc în noaptea de Inviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neîncepută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot anul și așa cum aleargă oamenii la Inviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele.

În zona Câmpulung Moldovenesc, datina se deosebește prin complexitatea simbolurilor, a credinței în puterea miraculoasă a rugăciunii de binecuvântare a bucatelor.

În zorii zilei de duminică, credincioșii ies în curtea bisericii, se așază în formă de cerc, purtând lumânările aprinse în mână, în așteptarea preotului care să sfințească și să binecuvânteze bucatelile din coșul pascal. În fața fiecărui gospodar este pregătit un astfel de coș, după orânduiala strămoșilor. În coșul acoperit cu un șervet țesut cu model specific zonei sunt așezate, pe o farfurie, simbolurile bucuriei pentru tot anul: semințe de mac (ce vor fi aruncate în râu pentru a alunga seceta), sare (ce va fi păstrată pentru a aduce belșug), zahăr (folosit de câte ori vitele vor fi bolnave), făina (pentru ca rodul grâului să fie bogat), ceapă și usturoi (cu rol de protecție împotriva insectelor). Deasupra acestei farfurii se așază pască, șuncă, brânză, ouale roșii, dar și ouale încondeiate, bani, flori, peste afumat, sfecla roșie cu hrean, și prăjituri. După sfințirea acestui coș pascal, ritualul de Paști se continuă în familie.

În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust) asemănător cu cel de Crăciun. Singura deosebire constă în faptul că în locul globurilor se agața ouă vopsite (golite de conținutul lor). Pomul poate fi așezat într-o vază frumoasă și farmecul sărbătorii sporește cu o podoabă de acest fel.

O foarte frumoasă datină se păstrează în Maramureș, zona Lăpușului. Dimineata în prima zi de Paști, copiii (până la vârsta de 9 ani) merg la prieteni și la vecini să le anunțe Învierea Domnului. Gazda dăruiește fiecărui urător un ou roșu. La plecare, copiii mulțumesc pentru dar și urează gospodarilor “Sărbători fericite!”. La această sărbătoare, pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru ca în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului.

În Argeș, printre dulciurile pregătite de Sfintele Paști se numără covrigii cu ou (numiți așa pentru că în compoziția lor se adaugă multe ouă, 10-15 ouă la 1 kg de făină). Fiecare gospodar se străduiește să pregătească o astfel de delicată, care este și simbolul belșugului.

În Banat, la micul dejun din prima zi de Paști, se practică tradiția tămâierii bucatelor. Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de paști (vin+pâine sfințite). În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continuă masa cu friptură de miel.

În Tara Moților, în noaptea de Paști se ia toaca de la biserică, se duce în cimitir și este păzită de feciori. Iar dacă nu au păzit-o bine, și a fost furată, sunt pedepsiți ca a doua zi să dea un ospăț, adică mâncăruri și băuturi din care se înfruptă atât “hoții”, cât și “păgubașii”. Dacă aceia care au încercat să fure toaca nu au reușit, atunci ei vor fi cei care vor plăti ospățul.

Pe valea Crișului Alb, la Almaș, toată suflarea comunei se adună în curtea bisericii. Femeile și fetele din localitate se găsesc în straie de sărbătoare, și vin în curtea bisericii unde vopsesc și “împistrițesc” (încondeiază) ouă.

Să ne bucurăm de aceste sărbători ale primăverii, anotimpul în care natura își arată toate frumusețile și care aduce lumină în suflet, bucuria de a trăi și de a descoperi minunile naturii.

Bibliografie:

Niculiță – Voronca Elena, 1995, *Datinile și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică*, Editura Polirom, Iași;
www.didactic.ro;

SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII

Prof. Lăpădat Cristina
C.S.E.I. Alexandria

Învierea Domnului – sărbătoarea luminii și a bucuriei

Paștile sunt în Ortodoxie "sărbătoarea sărbătorilor". De aceea Paștile sunt o explozie de bucurie, care perpetuează explozia de bucurie a ucenicilor care au văzut pe Domnul înviat. De aceea credincioșii se salută cu vestea unei bucurii de necomparat cu nicio altă bucurie: "Hristos a înviat!" "Adevărat a înviat!", până la Înălțarea Domnului, de când se salută cu altă veste tot așa de mare, legată interior de prima: "Hristos s-a înălțat!", până la Cincizecime, care anticipează Cincizecimea deplină sau umplerea desăvârșită a vieții noastre de Duhul Sfânt.

Obiceiuri și Tradiții de Paște - Ouăle de Paște

Ouăle de Paște, potrivit tradiției, erau adunate din cuiabar în miercurea din a patra săptămână a Postului Mare, numită și „miercurea Paresimilor". Există obiceiul ca de la lasatul secului și până în această zi, gospodinele să nu strângă ouăle. Acum se alegeau ouăle pentru mâncarea de Paști și ouăle ce urmau să fie înroșite. Chiar dacă ele erau strânse în această zi, vopsitul lor avea loc în joia din săptămâna de dinaintea Paștelui, însă, niciodată în Vinerea Mare. Oul vopsit este simbolul Mântuitorului, care părăsește mormântul și se întoarce la viață, precum puiul de găină ieșit din găoace. Ouăle roșii sunt numite în Bucovina merișoare, iar cele cu ornamente sunt numite încondeiate, închistrite sau împistrite.

Ornamentarea ouălor decorative este extrem de variată, ea cuprinde simboluri geometrice, vegetale, animale, antropomorfe și religioase. Iată câteva simboluri și semnificații utilizate:

- linia dreaptă verticală = viața ;
- linia dreaptă orizontală = moartea ;
- linia dublă dreaptă = eternitatea ;
- linia cu dreptunghiuri = gândirea și cunoașterea ;
- linia ușor ondulată = apa, purificarea ;
- spirala = timpul, eternitatea ;
- dubla spirală = legătură dintre viață și moarte.

Folclorul conservă mai multe legende creștine care explică de ce se înroșesc ouăle de Paști. Una dintre ele relatează că Maica Domnului, care venise să-și plângă fiul Răstignit, a așezat coșul cu ouă lângă cruce și acestea s-au înroșit de la sângele care picura din rănilor lui Hristos.

Ciocnitul ouălor se face după reguli precise: persoana mai în vârstă (de obicei bărbatul) ciocnește capul oului de capul oului tânăr în mână de partener, în timp ce rostește cunoscuta formulă "Hristos a înviat", la care se răspunde "Adevărat a înviat".

În Bucovina, cojile ouălor de Paști, sunt aruncate în râu, pentru ca apa să le poarte la "Blajini" (ființe imaginare, încarnări ale copiilor morți nebotezați, al căror loc de viațuire se află la "capătul lumii", aproape de Apa Sâmbetei). În felul acesta, și Blajinii știu că pentru toți creștinii a venit Paștele. La țărani, mai există obiceiul ca, în dimineața din duminica Paștelui, să-și spele fața cu apă nouă sau apă neîncepută, în care pun un ou roșu, având credința că astfel vor fi tot anul frumoși și sănătoși ca un ou roșu. După consumarea ouălor, cojile roșii sunt păstrate pentru a fi puse în brazde, la arat, crezându-se astfel că pământul va da rod bun.

Lumânarea de Paști

În noaptea de Înviere, credincioșii aprind Lumânările din lumina adusă de preot din biserică, de pe masa Sfântului Altar și le țin aprinse atâta timp cât se săvârșește Sfânta Înviere. După aceea, le aduc aprinse acasă. După ce intră în casă, e obicei să se închine, iar în unele zone de la țară, se stinge

Lumânarea de grindă, afumând-o cu semnul crucii. După numărul crucilor de acest fel, se poate deduce numărul anilor cât a fost locuită acea casă!

Lumânarea aprinsă e un simbol al Învierii, al biruinței vieții asupra morții și a luminii lui Hristos asupra întunericului păcatului.

Mielul de Paști la creștini

Pentru creștini, Sfintele Paști este tot o trecere, însă una de la moarte la viață. Prin Paști, noi nu comemorăm eliberarea evreilor din Egipt, ci prăznuim moartea și Învierea lui Hristos.

Profetul Isaia, vorbind despre patima Domnului spune: "ca un miel spre junghiere s-a adus..." (Is. 53, 7). Deci, pentru creștini, Hristos devine Mielul care Se jertfește pentru mântuirea neamului omenesc. În Denia Prohodului se spune: "Coasta Ți-au împuns, mâinile Ți-au pironit, Stăpâne și cu rana Ta din coastă ai vindecat neînfrânarea mâinilor strămoșilor". Mielul jertfit și mâncat de evrei când serbau Paștile, era o prefigurare a Mielului lui Dumnezeu, Care ridică păcatele lumii (Ieșirea 12, 46) și se oferă ca hrană pentru viață veșnică.

Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă să serbăm Paștile într-o nouă perspectivă: "Iată Hristos, Paștile nostru, S-a jertfit pentru noi; să prăznuim, deci, nu cu aluatul cel vechi, nici cu aluatul răutății și al vicleșugului, ci cu azimile curăției și ale adevărului" (I Cor. 5, 7-8).

Așadar, creștinii nu sunt datori să taie mieii de Paști, ci să depună tot efortul pentru a se împărtăși cu Trupul și Sângele lui Hristos în cadrul Sfintei Liturghii.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI LOCALE, DE PAȘTI ȘI FLORII

*Prof. inv. preșcolar Popa Alina,
Școala Gimnazială nr.1 Mîrzănești,
structură Grădinița PN Nr.4 Teleormanu, jud. Teleorman*

Învierea Domnului este una dintre cele mai importante și mai frumoase sărbători ale creștinătății. Ea are darul de a aduce familia împreună și este plină de obiceiuri tradiționale. Cea mai mare sărbătoare a creștinilor, Învierea Domnului, ne dă prilejul de a trăi clipe de bucurie sfântă. Paștele, cum denumesc românii sărbătoarea Învierii, își are etimologia în cuvântul ebraic pesah, care înseamnă trecere. Paștele evreilor marca trecerea poporului ales prin Marea Roșie, din robia Egiptului, în pământul făgăduinței, Canaan. Paștele creștinilor este, în primul rând, sărbătoarea Învierii Domnului, după al cărui model vor învia toți creștinii. Duminică, cu o săptămână înainte de Sfintele Paști, toți creștinii din lume prăznuiesc Floriile, Intrarea Domnului Iisus Hristos în Cetatea Ierusalimului. Sărbătoarea de Florii are o mare însemnătate religioasă pentru toți credincioșii, dar de-a lungul timpului i s-au adăugat și numeroase superstiții populare. De fapt, această zi era inițial dedicată zeiței romane Flora, însă, după un timp, ea s-a celebrat în amintirea intrării Mântuitorului în Ierusalim. Legenda mai spune că, în timpurile în care Iisus era răstignit pe cruce, Maica Domnului, plângând, și-a pus opinci de fier, a luat un toiag de oțel și a plecat să-și găsească fiul. Pe drum, a ajuns la o apă și a rugat o salcie să-i facă punte. Pentru aceasta, a binecuvântat-o să nu poată fi făcuți carbuni din lemnul ei și să fie dusă în fiecare an la biserică de Florii. De aceea, în această zi oamenii duc la biserică flori și ramuri de salcie, pentru a fi sfințite.

Pentru români, Postul Mare este cel mai important și mai sfânt post de peste an. Postul Mare durează 40 de zile, amintind de postul lui Moise, dar mai ales al Mântuitorului. Ultima săptămână (Săptămâna Mare) este dedicată patimilor, răstignirii și punerii în mormânt a Domnului. Este cea mai aspră săptămână de post. În toate bisericile se slujesc, seara, Deniile, iar dimineața slujbe speciale, care predispon la meditație asupra vieții creștine și a patimilor Domnului. Românii cinstesc în mod deosebit sfintele slujbe din Săptămâna Patimilor. Fiecare zi din Săptămâna Mare are semnificația sa. Joia Mare este cunoscută mai ales, în cultura populară actuală, ca ziua în care se înroșesc ouăle. Cel mai răspândit obicei creștin de **Paște** este vopsirea de ouă roșii. Acestea sunt nelipsite de pe masa acestei sărbători și face deliciul celor mici, care abia așteaptă să le **ciocnească**. Deși înainte nu se accepta ca ouăle să aibă altă culoare în afară de cea roșie, acum lucrurile s-au mai schimbat, iar mamele și copiii le colorează cu verde, galben sau albastru. Ouăle colorate în alte culori (galben,

verde, albastru) vestesc bucuria primăverii.

Există mai multe legende legate de obiceiul vopsirii ouălor în cultura românească. Cea mai populară dintre ele spune că **Maica Domnului**, care venise să-și plângă fiul răstignit, a așezat coșul cu ouă lângă cruce și acestea au fost înroșite de sângele care picura din rănilor lui **Iisus**. Vinerea Mare este zi de mare doliu a întregii creștinătăți pentru că în această zi a fost răstignit și a murit Mântuitorul lumii și este cinstită prin participarea la slujba Prohodului Domnului. În biserică este obiceiul ca în această noapte să se sfințească pâinea numită paști, fie sub formă de anafură sau anafură amestecată cu vin. Sâmbata Mare este ziua îngropării Domnului cu trupul și a pogorării Lui la iad, de unde a slobozit neamul omenesc. Este ziua în care se definitivează pregătirile pentru marea sărbătoare a Învierii; spre seară, creștinii se odihnesc pentru a putea participa la slujba de la miezul nopții. Fiind ultima zi a Postului Mare, era obiceiul ca bătrânii și copiii să se împărtășească. Ziua Învierii Domnului, cunoscută și sub numele de Paști începe, din punct de vedere liturgic, în noaptea dinainte, la miezul nopții, când se spune că mormântul s-a deschis și a înviat Hristos.

În noaptea de **Înviere**, credincioșii sunt încurajați să meargă la **biserică** și să ia lumină. Ei trebuie să aducă de acasă o lumânare, pe care o vor aprinde de la cea pe care o scoate preotul din **altar**. Lumina este simbolul Învierii. Puteri deosebite i se atribuie și lumânării de la Înviere, care este păstrată șapte ani și aprinsă în caz de grindină, furtuni, sau mari primejdii. Noaptea Învierii este deosebită, ea simbolizând noaptea luminii, a izbăvirii omului din iad, din păcat și din moarte. Spun sfinții că întreaga omenire va învia după modelul Învierii lui Hristos. De aceea, în zilele noastre, Învierea este

privită ca o sărbătoare a luminii. Seara sau la miezul nopții, când oamenii merg la slujba Învierii, aprind lumânări la mormintele celor morți din neamul lor. Din acest moment salutul obișnuit este înlocuit cu cel de "Hristos a înviat!", la care se răspunde "Adevărat a înviat!", salut păstrat până la Înălțarea Domnului. Este o formă de mărturisire a Învierii și a credinței creștine. La sfârșitul slujbei de Înviere preotul împarte tuturor Sfintele Paști și îi împărtășește pe cei mici. Familia creștină se așează apoi la masa pascală. După această masă, capul familiei ciocnește ouă cu soția și la formula tradițională : "Hristos a înviat!" adaugă: "Hai să ciocnim ouă, ca să avem și la anul Paști frumoase, iar după moarte să ne vedem iarăși în ceruri!". În **România**, toate familiile servesc la masa de Paște carne de miel preparată sub diverse forme. Mielul este semnul blândității, al simplității, inocenței și purității. Este simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

Bibliografie:

- Ghinoiu I., 2003, „Sărbători și obiceiuri românești”, Editura Elion, București
- Marian S. Fl., 2001, „Sărbătorile la români”, vol. 1, Editura Grai și suflet - Cultura națională, București
- Nicolau I., 2000, „Credințe și superstiții românești”, Editura Humanitas, București
- Pop M., 1976, „Obiceiuri tradiționale românești”, București
- Vasiliu D.A., 1940, „Obiceiuri, credințe și datini de Paști”, București

ROLUL PARTENERIATULUI DINTRE ȘCOALĂ ȘI BISERICĂ ÎN DEVENIREA MORALĂ ȘI SPIRITUALĂ A ELEVILOR

Prof. ȘERBAN CARMEN - IULIANA
Centrul Școlar de Educație Incluzivă – Alexandria

În procesul făuririi omului, educația este concepută ca o investiție în el, fiind compusă din mai multe elemente, organizate în sistem, aflate în strânse relații, care fac ca o modificare produsă în unul dintre ele să se resimtă în celelalte, astfel încât, fiecare element al acțiunii educative poate fi cauza unui efect și viceversa. Iată de ce problema în cauză reprezintă o preocupare a întregii societăți care presupune valorificarea optimă a resurselor sale materiale și umane. La realizarea procesului educațional contribuie familia, mediul social, școala, biserica, instituțiile culturale, mass-media și structurile asociative. În constelația acestor factori de educare a tinerei generații, școlii îi revine locul central fiind principala instituție socială specializată în pregătirea oamenilor pentru muncă și viață.

În condițiile contemporane, posibilitățile pedagogice ale școlii și familiei au devenit insuficiente pentru organizarea educației spiritual-morale. Epoca postmodernă se caracterizează printr-o sporire substanțială a mediului social și mediatic a societății de consum asupra devenirii personalității copilului. Reprezentările despre lumea spiritual-morală care au dominat comunitatea pedagogică în ultimele decenii și căile de dezvoltare a ei s-au dovedit a fi insuficiente pentru practica pedagogică a educației sociale care erau axate pe idealurile sociale tradiționale orientate spre „valorile eterne” ale altruismului, solidarității sociale, milosteniei, slujirii binelui comun.

Influența educativă a Bisericii se realizează prin intermediul orelor de religie desfășurate în școală, prin slujbele divine din cadrul lăcașelor de cult și prin activitățile caritabile organizate la nivel

de societate. Astfel, Biserica contribuie la instituirea unui proces de educație sistematică, explicită, din perspectiva valorilor morale și spirituale proprii religiei ortodoxe.

Încă de la începutul creației sale ca ființă rațională, omul a pus religia la baza existenței și a cunoașterii sale naturale și supranaturale, făcând ca sentimentul religios să fie indispensabil de-a lungul istoriei omenirii. Religia dintotdeauna, dar, mai ales, astăzi îl ajută pe om să nu rămână pe treapta inferioară a degradării sale morale, ci îi oferă puterea și curajul de a înainta spre desăvârșire. Astfel, religia a fost și rămâne un factor și un mediu de formare a omului.

Astăzi școala, ca și întreaga societate, se confruntă cu mai multe probleme sociale și educaționale: abandonul școlar, cazuri de violență, extinderea pseudovalorilor, criza morală și spirituală, diminuarea sensibilității/empatiei/toleranței față de celălalt, probleme de ordin psihologic ale copiilor din familii socialmente vulnerabile sau ale copiilor ai căror părinți sunt plecați peste hotare. În aceste condiții, devine un imperativ categoric ca Școala să conlucreze cu diverși parteneri comunitari, inclusiv cu Biserica. Școala și Biserica reprezintă factorii ce formează personalitatea umană la acest început de mileniu, având menirea sacră de a repune în circulație trecutul istoric, stabilind o anumită continuitate în dezvoltarea colaborării parteneriatului educațional dintre generații și epoci. Anume trecutul istoric, tipurile de parteneriate educaționale, modul de cugetare și de conduită a elevilor în evoluția lui istorică, constituie un suport necesar și determinant în devenirea și afirmarea umană.

Dat fiind faptul, că învățământul constituie un proces firesc, născut, dezvoltat și definit în cadrul Bisericii, ar fi important ca acum această instituție divino-umană să participe la procesul de formare moral-spirituală a elevilor. Astfel, interacțiunea dintre Școală și Biserică reprezintă o condiție necesară a succesului dezvoltării spirituale și morale, a educației elevilor. Pentru a realiza în mod practic, un parteneriat durabil dintre Școală și Biserică, trebuie să se producă o schimbare de valori, atitudini, comportamente la nivelul tuturor factorilor sociali implicați: cadre didactice, familie, preoți, elevi. Aceste parteneriate trebuie să fie construite pe un sistem deschis, să se afle într-o relație directă cu mediul său exterior și inerent, cu comunitatea în cadrul căreia funcționează.

Bibliografie

Cucos, C. *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*. Iași: Ed. Polirom, 1999

Opriș, D.; Opriș, M. *Religia și educația de mâine. Repere pedagogice*. Cluj Napoca, 2013

SĂRBĂTORILE PASCALE: TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTI

Autor: Bancu Claudia Adriana
Profesor învățământ primar
Școala Gimnazială Nr.1 Mîrzănești

Așa cum fiecare popor creștin are propriile tradiții și obiceiuri de Paști și românii se pregătesc pentru Sărbătoarea Învierii Domnului Iisus Hristos, respectând o serie de obiceiuri și tradiții. Tradiția spune că în cele 40 de zile de dinaintea Paștelui, creștinii ortodocși trebuie să țină post, să nu consume alimente de origine animală și să se roage mai mult. În acest fel, organismul se purifică, se curățește și se înnoiește, perioada fiind încheiată cu spovedania și împărtășania și mărturisirea păcatelor. Totodată, casele și gospodăriile sunt curățate și văruite și pregătite pentru Sărbătorile Pascale.

Tradiția spune că ouăle ce urmează să fie înroșite de Paști trebuie adunate din cuiar ăan miercurea din cea de-a patra săptămână a Postului Mare, pentru că nu se vor strica. Ciocănitul

ouălor se face după niște reguli nescrise, dar arhicunoscute. Astfel, bărbatul mai în vârstă ciocnește capul oului ținut în mână de partener și rostește formula "Hristos a înviat!". Lui i se răspunde "Adevarat a înviat!". Tot potrivit tradiției, cu ocazia Sărbătorilor Pascale se gătesc bucate specifice, cum ar fi pasca, ouăle roșii, care sunt considerate simbol al renașterii, iar gospodinele pregătesc bucate preparate din carne de miel. Pentru români, **Paștele** reprezintă cea mai importantă **sărbătoare creștinească** a anului. Are o imensă încărcătură spirituală, fiind evenimentul care celebrează **Învierea lui Iisus Hristos**, Fiul lui Dumnezeu, în a treia zi după răstignirea Sa din Vinerea Mare. În **tradiția ortodoxă**, începutul mării sărbători e marcat de postul de 40 de zile, în care se comemorează evenimentele premergătoare Învierii Domnului. Ultima săptămână din Postul Mare, **Săptămâna Patimilor**, începe în **Duminica Florilor**, când se sărbătorește intrarea lui Isus în Ierusalim și se încheie în Sâmbăta Mare. Fie că vorbim de mâncare, de credință sau superstiții, ca orice mare eveniment creștinesc sărbătorit în România, și de Paște întâlnim **obiceiuri moștenite din vremuri străvechi**, care s-au perpetuat de-a lungul generațiilor, cu scopul de a primi în casă bunăstare și sănătate. O semnificație importantă o are **Joia Mare** din Săptămâna Patimilor, dedicată pregătirii casei pentru ca Sărbătoarea să intre într-o casă curată. Tot în această zi **se vopsesc ouăle** în culoarea roșie, care semnifică sângele Mântuitorului. În zilele noastre, ouăle nu mai primesc doar culoarea roșie ca veșmânt ci și galben, albastru sau verde, pentru ca masa de Paște să fie mai colorată și mai veselă. **Vinerea Mare** este destinată în mare parte curățirii sufletești. Se spune că cine ține **post negru** în această zi sfântă va avea belșug în casă și Dumnezeu îl va ajuta la cele bune. Nu se mănâncă nimic cu oțet și este interzisă consumarea urzicilor, pentru că Iisus a fost bătut cu urzici și i s-a dat să bea oțet. De asemenea, nu este indicat să faci treburi gospodărești. Le poți lăsa pe a doua zi, în Sâmbăta Paștelui. Ca și celelalte zile care precedă Paștele, și **Duminica Paștelui** este marcată de diverse **credințe populare**. Un obicei ritual constă în spălatul cu apă neîncepută conținând un ou roșu, pentru a aduce sănătate și rumeneală în obraji, un bănuț de argint – simbol al bogăției – și un fir de iarbă verde, semn al prosperității în casă. Se mai spune că e bine ca primul ou să fie ciocnit de capul familiei și să fie mâncat împreună cu toată familia, pentru a fi mereu împreună.

Printre alte superstiții se numără:

- La **masa de Paști** e bine să mănânci mai întâi un ou, deoarece, se crede, acesta aduce sănătate trupului pe parcursul anului, apoi pește și pasăre, pentru a fi sprinten și ușor;
- În ziua de Paști nu este bine să dormi, pentru că în restul anului vei fi somnoros sau vei avea ghinion;
- Lumânarea de la Înviere trebuie păstrată în casă și aprinsă ori de câte ori au loc evenimente neplăcute;
- Dacă păstrezi un ou roșu 40 de zile după Paști și nu se strică sau prima persoană care îți intră în casă este bărbat vei avea noroc tot anul;
- Copiii născuți în Duminica Paștelui vor avea noroc toată viața, iar cei care mor în această zi sunt scutiți de Judecata divină, sufletele lor ajungând direct în Rai.

Ca orice altă sărbătoare, Paștele este destinat reunirii cu persoanele dragi. Lăsând obiceiurile la o parte, duminica, în Ziua Învierii, este important ca toți membrii familiei să se strângă la masă, să ciocnească ouă în timp ce rostesc "**Hristos a Înviat!**" și "**Adevarat a Înviat!**", să lase grijile măcar pentru o zi și să sărbătorească Învierea Domnului. Pasca este coaptă o singură dată pe an și are forma rotundă, deoarece se crede că scutecele Mântuitorului au fost rotunde. Sacrificarea mielului pascal amintește de jertfa mântuitorului la Golgota, iar credincioșii creștinii au preluat gestul sacrificiului. Puțini sunt însă cei care știu că, simbolistica ouălor de Paști se regăsește înainte de răstignirea lui Iisus Hristos pe cruce, când oul era dat în dar, fiind considerat simbolul creației, fecundității și reînnoirii naturii. Totodată, în prima zi de Paști, există obiceiul ca familia să se adune în jurul mesei îmbelșugate. Pe masă trebuie să se afle drobul și friptura de miel, ouăle roșii, pasca umplută cu brânză și cozonacii. Este de preferat ca persoanele care participă la masa festivă să poarte haine noi, pentru a sublinia curățirea sufletului și a trupului.

Sărbătoarea Învierii Domnului este cea mai mărită, îmbucurătoare și solemnă dintre sărbătorile anului. Duminica Învierii guvernează întocmirea întregului ciclu mobil de sărbători al anului bisericesc, amintindu-ne de trecerea noastră de la întuneric la lumină și de la moarte la viață.

„ PAȘTELE - SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII ȘI IUBIRII DIVINE”

(TRADIȚII POPULARE- VOPSITUL OUĂLOR)

**Prof. Înv. Preș.:Georgescu Nicoleta
Grădinița cu P.P.nr.6 ,Alexandria
Județul Teleorman**

*Moto: „După aceea, Mi-am luat rămas bun de la ei,
explicându-le că de atunci înainte nu Mă mai vor vedea în trup,
dar că vor rămâne totuși, clipă de clipă, în legătură cu Mine în spirit.”
– Marea Evanghelie a lui Ioan, de Jakob Lorber*

Paștele este cea mai importantă sărbătoare anuală creștină. Ea comemorează evenimentul fundamental al creștinismului, Învierea lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, în a treia zi după răstignirea Sa din Vinerea Mare. Data de început a Paștelui marchează începutul anului ecleziastic. Această sărbătoare durează trei zile și începe, conform deciziei Conciliului de la Niceea din anul 325, în duminica de după prima Lună plină după echinocliul de primăvară.

Farmecul deosebit al Sărbătorii Paștelui este dat atât de semnificația spirituală („...învieria Mea va fi totodată o înviere pentru toți cei care Mă urmează.” – Marea Evanghelie a lui Ioan ,de Jakob Lorber) cât și de tradiții (oul pictat, masa cu mâncăruri tradiționale, slujba de sâmbătă seara cu primirea luminii). Paștele este un moment de pace sufletească, de interiorizare, de împăcare, de bucurie.

Învierea lui Iisus Hristos simbolizează refacearea legăturii dintre ființa umană și Creatorul său. Celebrarea ei în fiecare an duce la retrezirea aspirației către îndumnezeire, la transfigurarea vieții pământești într-o viață impregnată de prezența lui Dumnezeu. De aceea Paștele este o sărbătoare a bucuriei, o bucurie asemănătoare celei a apostolilor când l-au văzut pe Iisus înviat. Iar salutul care se obișnuiește cu această ocazie este tot o expresie a acestei bucurii: „Hristos a înviat! Adevărat, a înviat!”.

Tradiții populare

Ca și alte sărbători creștine, Paștele este însoțit de numeroase obiceiuri populare .Unul dintre aceste obiceiuri este vopsitul ouălor .

Astăzi, pentru cei mai multi dintre noi, ouăle roșii sunt simbolul jertfei supreme a Mântuitorului care marchează celebrarea celei mai mari sărbători a lumii creștine, Paștele. Ouăle roșii exprimă însă, prin semantica cromaticii lor, bucuria Învierii Domnului, prefigurând astfel acest incredibil miracol. Ouăle roșii simbolizează mormântul lui Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa. De aceea atunci când se sparg ouăle prin ciocnire se obișnuiește să se spună: „Hristos a înviat! Adevărat, a înviat!” Aceste formule se pot folosi ca formule de salut timp de patruzeci de zile, până la Înălțarea Domnului. Există credința că cei care ciocnesc ouă se întâlnesc pe lumea cealaltă. Culoarea roșie a ouălor simbolizează sângele lui Iisus. În unele zone se obișnuiește să se picteze ouăle. În funcție de zona în care se fac ele se numesc ouă încondeiate, închistrate, muncite, picate (cu ceară) ,etc.

Circulă și numeroase legende despre ouăle roșii. În unele, Maica Domnului, hăituită, fie face ouă roșii pe care le aruncă în spate pentru a-i deruta pe urmăritori, fie transformă pietrele pe care le

aruncau aceștia în ouă roșii. Altă legendă povestește că, la răstignirea lui Hristos, Sfânta Maria pune un coș cu ouă sub cruce ca să-i îmbuneze pe soldați, iar acestea sunt înroșite de sângele Mântuitorului. Se mai spune că atunci când Iisus a fost bătut cu pietre, acestea atingându-l s-au transformat în ouă roșii. O altă legendă povestește că vestea Învierii lui Iisus a fost primită cu neîncredere de unii: o precupeată care vindea ouă în piață a zis că ea va crede doar atunci când ouăle se vor înroși, iar ouăle s-au înroșit pe loc.

Ouăle simbolizează și reîntinerirea, primăvara. Ouăle împodobite sau colorate erau dăruite primăvara, ca simbol al renașterii, încă din era pre-creștină. În Egiptul antic, oul era simbolul legământului vieții și reprezenta totodată sicriul ori camera mortuară. În tradiția populară românească, ouăle de Paști sunt purtătoare de puteri miraculoase: vindecă boli, au capacități protectoare.

• **Bibliografie:**

<http://angelinspir.ro/pastele---sarbatoarea-invierii-a-miracolului-a-luminii-si-iubirii-divine-196.html>

TRADIȚII DE PAȘTE

Prof. Beșcu Monica-Mihaela
Grădinița Cu P.P. Ion Creangă,
Structura Grădinița Cu P.P. Nr.10- Alexandria

Paștele reprezintă o sărbătoare pe care o așteptăm cu drag, att noi, adulții, cât și copiii. Există în fiecare sărbătoare care se sărbătorește în țara noastră o magie, o atmosferă de poveste care este posibilă datorită varietății de obiceiuri și tradiții.

În România există multe obiceiuri și tradiții Pascale. Unele sunt cunoscute de toți indivizii, însă altele sunt mai puțin cunoscute.

Oare ele sunt adevărate? Oare trebuiesc respectate cu sfințenie?

Desigur sunt întrebări la care vom avea răspunsuri multiple în funcție de zonă, de persoanele cu care discutăm. Avem însă anumite pattern-uri la care nu renunțăm. Din practică, dar și din cărți specifice, de specialitate putem descoperi această lume a tradițiilor și obiceiurilor de Paște practicate de ani în țara noastră.

Astfel că vom încerca să exemplificăm o parte din cele mai importante, uzuale obiceiuri și tradiții. Această sărbătoare ne aduce alături, familiile devin parcă mai unite, plăcerea realizării pregătirilor de Paște este imensă. Se simte în fiecare casă, în fiecare loc al țării o forfotă și o emoție specifică, deoarece cu toții doresc să aibă cele mai bune și alese bucate pe masa de Paște, să fie pregătiți așa cum scrie la carte. Sărbătoarea Pascală este una dintre cele mai mari, dacă nu, probabil cea mai mare sărbătoare creștină. Religios, această sărbătoare semnifică învierea Domnului Iisus Hristos din morți. Într-ucât aceasta este întotdeauna primăvara, este o sărbătoare plăcută, așteptată cu drag, după o iarnă lungă.

Ziua de Paște a fost, este și va fi întotdeauna într-o zi de duminică. Luni și marți sunt considerate ziua a doua și ziua a treia de Paște. Săptămâna după Paște este numită „săptămâna Paștelui” sau „săptămâna luminată”. Se mai numește și Luminată, deoarece înviind din morți, Iisus Hristos a luminat lumea. Săptămâna de dinaintea Paștelui poartă denumirea de Săptămâna Patimilor.

Voi începe cu una dintre tradițiile și obiceiurile des întâlnite, care mie îmi place. Este vorba despre roșitul ouălor de Paște... Tot în sărbătoarea Paștelui gospodinele pregătesc cozonaci, drob, diverse mâncăruri din miel sau ied. Înainte de paște se ține postul Paștelui.

Alte tradiții de Paște sunt, în funcție de zone. Astfel că în Transilvania și Banat se credea că în ziua numită Joia Mare nu trebuie să dormi ziua. Cel care va dormi va fi „puturos, leneș și netrebnic” tot anul.

Pentru ziua de Paște, toți oamenii, adulții, copiii trebuiau să își cumpere haine noi, obligatoriu. De asemenea în vinerea mare se ține post negru, nu se mănâncă, nu se bea și nu se lucrează nimic.

Există și obiceiuri și tradiții de Paște culinare. Gospodinele pregătesc bucatele coapte la cuptor (pască, cozonaci), majoritatea țăranilor pregăteau pentru masa de Paște friptură și drob de miel.

Pasca este cea care a dat și care poartă numele acestei sărbători. Pasca este coptura din făină de grâu, din aluat dospit, cu sare și lapte de vacă. Trebuie să aibă o formă circulară cu împletituri pe margine sau chiar pe mijloc. Împletiturile din mijloc au forma unei cruci, pe care a fost răstignit Iisus Hristos.

În ziua paștelui se ciocnesc ouăle roșii. Se spune: Hristos a înviat și Adevărat a înviat. Este o sărbătoare pe care o trăim cu plăcere și cu multe evenimente plăcute.

Bibliografie: „Simion Florea Marian – Sărbătorile la români”

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTE

**Profesor învățământ preșcolar Voicu Elena
Școala Gimnazială Nr.1 Mîrzănești**

Învierea Domnului este cea mai mare sarbatoare a creștinismului, dogma fundamentală a credinței creștine. Este o sarbatoare a bucuriei depline, a luminii divine, a comuniunii, a sufletului. În noaptea Învierii creștinii se bucura de o stare harică deosebită, de o partasie specială cu semenii și cu Dumnezeu. Putem vorbi de o tasnire deplină a vieții dumnezeiești în sufletul nostru, în existența noastră creștină. Pe de o parte, această bucurie amestecată cu o uimire desăvârșită o putem percepe cel mai bine privind cu atenție la două din icoanele ortodoxiei și anume cele care se numesc "Coborarea de pe Cruce" și "Plângerea de Ingropare". De ce aceasta? Pentru că nu putem înțelege deplin bucuria ucenicilor fără a cunoaște drama lor, fără a pătrunde în atmosfera acelor zile întunecate, când "mirele s-a luat de la ei". Pe de altă parte, Învierea este bucuria sufletului care nu e nici trecătoare, nici ne-deplină. E bucuria prin excelență, pentru că e bucuria eternă și deplină. De aceea, În noaptea Învierii nimeni nu ar trebui să fie trist. Nimeni nu ar trebui să plângă. Căci toate motivele de întristare apar acum fără însemnătate față de biruirea morții.

Pentru români, Postul Mare este cel mai important și mai sfânt post de peste an. Fiecare încearcă să postească după putere, mai ales prima săptămână și Săptămâna Mare și să facă milostenie și fapte bune. Postul Mare durează 40 de zile, amintind de postul lui Moise, dar mai ales al Mântuitorului. Ultima săptămână (Săptămâna Mare) este dedicată însă, în afara Postului, patimilor, răstignirii și punerii în mormânt a Domnului. Este cea mai aspră săptămână de post. În toate bisericile se slujesc, seara, Deniile, iar dimineața slujbe speciale, care predispun la meditație asupra vieții creștine și a patimilor Domnului.

Chiar dacă azi nu se mai practică vechile obiceiuri, românii cinstesc în mod deosebit sfintele slujbe din Săptămâna Patimilor. Fiecare zi din Săptămâna Mare are semnificația sa. Joia Mare este cunoscută mai ales, în cultura populară actuală, ca ziua în care se înroșesc ouăle. Cel mai răspândit obicei creștin de Paște este vopsirea de ouă roșii. Acestea sunt nelipsite de pe masa copioasă din prima zi a acestei sărbători și face deliciul celor mici, care abia așteaptă să le ciocnească. Deși înainte nu se accepta ca ouăle să aibe altă culoare în afară de cea roșie, acum lucrurile s-au mai schimbat, iar

mamele și copiii le colorează cu verde, galben sau albastru. Ouăle colorate în alte culori (galben, verde, albastru) vestesc bucuria primăverii. Există mai multe legende legate de obiceiul vopsirii ouălor în cultura românească. Cea mai populară dintre ele spune că Maica Domnului, care venise să-și plângă fiul răstignit, a așezat coșul cu ouă lângă cruce și acestea au fost înroșite de sângele care picura din rănilor lui Iisus. Vinerea Mare este zi de mare doliu a întregii creștinătăți pentru că în această zi a fost răstignit și a murit Mântuitorul lumii. Înălțătoare zi de doliu, tăcere și meditație, Vinerea Mare este cinstită mai ales prin participarea la slujba Prohodului Domnului. Așa rămâne ea în conștiința românilor contemporani. În biserică este obiceiul ca, în această noapte, să se sfințească pâinea numită paști, fie sub formă de anafură sau anafură amestecată cu vin. Sâmbata Mare este ziua îngropării Domnului cu trupul și a pogorării Lui la iad, de unde a slobozit neamul omenesc. Este ziua în care se definitivează pregătirile pentru marea sărbătoare a Învierii; spre seară, creștinii se odihnesc pentru a putea participa la slujba de la miezul nopții. Fiind ultima zi a Postului Mare, era obiceiul ca bătrânii și copiii să se împărtășească. Ziua Învierii Domnului, cunoscută și sub numele de Paști începe, din punct de vedere liturgic, în noaptea dinainte, la miezul nopții, când se spune că mormântul s-a deschis și a înviat Hristos.

În noaptea de Înviere, credincioșii sunt încurajați să meargă la biserică și să ia lumină. Ei trebuie să aducă de acasă o lumânare, pe care o vor aprinde de la cea pe care o scoate preotul din altar. Lumina este simbolul Învierii. Puteri deosebite i se atribuie și lumânării de la Înviere, care este păstrată șapte ani și aprinsă în caz de grindină, furtuni, sau mari primejdii. Noaptea Învierii este deosebită, ea simbolizând noaptea luminii, a izbăvirii omului din iad, din păcat și din moarte. Spun sfinții că întreaga omenire va învia după modelul Învierii lui Hristos. De aceea, în zilele noastre, Învierea este privită ca o sărbătoare a luminii. Seara sau la miezul nopții, când oamenii merg la slujba Învierii, aprind lumânări la mormintele celor morți din neamul lor. Din acest moment salutul obișnuit este înlocuit cu cel de "Hristos a înviat!", la care se răspunde "Adevărat a înviat!", salut păstrat până la Înălțarea Domnului. Este o formă de mărturisire a Învierii și a credinței creștine. Cele mai multe familii păstrează restul de lumânare rămasă nearsă după slujbă și o aprind în cursul anului în cazul în care au un mare necaz. La sfârșitul slujbei de Înviere preotul împarte tuturor Sfintele Paști și îi împărtășește pe cei mici. Familia creștină se așează apoi la masa pascală. După această masă, capul familiei ciocnește ouă cu soția și la formula tradițională : "Hristos a înviat!" adaugă: "Hai să ciocnim ouă, ca să avem și la anul Paști frumoase, iar după moarte să ne vedem iarăși în ceruri!" Apoi ciocnesc și ceilalți membri ai familiei. De obicei, cinstea de a ciocni oul mai întâi revine celui mai în vârstă. Se crede că, făcând acest lucru, membrii familiei se vor vedea și pe lumea cealaltă. În România, toate familiile servesc la masa de Paște carne de miel preparată sub diverse forme. Mielul este semnul blândității, al simplității, inocenței și purității. Este simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

În unele locuri, atât în Bucovina, în Transilvania, cât și în sudul țării, există datina ca a doua zi de Paști să vină băieții la udat. După tradiționalul "Hristos a înviat!", băiatul spune că i-ar fi sete și scoate o ulcică cu apă pe care o varsă fie pe gâtul fetei, fie pe fața ei, rostind: "Să-ți fie inima curată ca apa și ea să te ferească de orice boală." Se mai practică în ziua de astăzi și udatul cu parfum, în loc de apă, prin părțile Transilvaniei, Banatului, dar și Munteniei. Băiatul primește câteva ouă roșii și este invitat la masa pascală.

Bibliografie:

- M. Pop, "Obiceiuri tradiționale românești", București, 1976
- S. Fl. Marian, „Sărbătorile la români”, vol. 1, Editura Grai și suflet - Cultura națională, București, 2001
- D. A. Vasiliu, „Obiceiuri, credințe și datini de Paști”, București, 1940
- I. Nicolau, „Credințe și superstiții românești”, Editura Humanitas, București, 2000
- I. Ghinoiu, „Sărbători și obiceiuri românești”, Editura Elion, București, 2003

EDUCAȚIA RELIGIOASĂ IN PREȘCOLARITATE ȘI ȘCOLARITATEA MICĂ

Voicu Elena-Profesor invatamant prescolar
Școala Gimnazială nr 1 Mirzanesti, jud. Teleorman

„Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca aceștia este Împărăția cerurilor.” (Matei XIX, 14)

Educația este autentică atunci când se bazează dar și când produce un sistem axiologic individual, relativ imperturbabil, incluzând valori fundamentale, constante, care să scape perisabilității și facticității cotidiene. Din păcate, societățile noastre utilitare acordă prea puțină importanță educării persoanei și în special a tânărului în spiritul acestor valori autentice și structurării unui fundament spiritual întregii sale vieții. Existența noastră nu se poate reduce numai la coordonate materiale. Uneori, materia poate deveni un corsaj sau o piedică în manifestarea spiritualului, al sensului său. Deci existența trebuie văzută nu numai de ordinul concretului, al observabilului, ci și al potențialității și deziderabilității.

De aceea, se simte nevoia raportării omului la un plan valoric superior, stabil și coerent cum este, de exemplu, cel al valorilor religioase. Dacă omul și-ar innobilă mai atent spiritul, atunci și ceea ce ar ține de existența sa concretă ar fi mai ușor și mai bine realizat. Valorile religioase fortifică interioritatea și direcționează persoana spre cucerirea unei lumi veritabile. „Dacă orice etică obligă la ceva dincolo de om, acest suprauman este baza spirituală profundă a omului însuși.”¹

Spunem că valorile religioase sunt valori prin excelență pentru că toate valorile autentice aparțin credinței, care ne obligă să trecem dincolo de sensibil printr-un act de consimțământ pur, sensibilul fiind o cale de acces spre transcendent și pentru că valorile religioase presupun subordonarea față de un principiu care ne depășește, dar care are demnitatea de a regla și valida comportamentele și raționamentele noastre. Religia rezidă nici numai în sentiment, nici numai în gândire. Ea face să „coboare” absolutul valorii în concret și relativul să se „ridice” la absolut.

Dar educația religioasă nu va rămâne o problemă privată a fiecărei persoane, ci a întregii comunități precum și a instituțiilor care o deservește. Pe lângă sarcinile privind dezvoltarea intelectuală, morală, estetică, patriotică, școlii îi revine și sarcina atingerii dezideratelor educației religioase: formarea caracterului, comportamentului și convingerilor religioase. Și toate acestea pentru că avem nevoie de un om bogat atât intelectual cât și spiritual. Deci primul serviciu pe care religia îl poate face școlii este că numai cu ajutorul ei aceasta din urmă poate restaura în elevi integritatea rațiunii naturale.²

În esență, educația religioasă are ca obiectiv cultivarea și dezvoltarea religiozității la individul copil sau adult și constă în fenomenul de credință³ concretizat în viața religioasă. Viața religioasă, la rândul ei, este totalitatea trăirilor religioase care nu sunt altceva decât ceea ce omul trăiește, simte, gândește și manifestă față de Dumnezeu în anumite momente, cu anumite ocazii.

Ca orice manifestare psihică, trăirea religioasă este în funcție de doi factori: persoana și mediul. Între factorii mediului care influențează viața religioasă a persoanei putem enumera: familia, școala, Biserica, societatea, mass-media. Dintre acestea, cel cu ponderea cea mai mare este familia.

¹ Constantin Cucoș, 1996, *Pedagogie*, editura Polirom, Iași, p. 166 apud Rudolf Eucken, 1924, *Problemele principale de filosofia religiunii contemporane*, Tip. Munca, Frantz Chiasterg, Roman, p. 64

² Ibidem, p. 168 apud Jaques Maritain, 1969, *Pour une philosophie de l'éducation*, Fayard, Paris, p. 124

³ Idem, 1996, *Educația religioasă – conținut și forme de realizare*, E.D.P.-R.A., București, p. 138

Ea este foarte importantă, aproape determinativă pentru prima parte a vieții omului – copilăria mică. Este mediul în care copilul se trezește o dată cu venirea lui pe lume și primește sprijinul necondiționat destul de mult timp.

Familia influențează viața religioasă prin atmosfera sa, prin practicile și/sau datinile religioase obișnuite în sânul ei și prin educația religioasă sistematică sau întâmplătoare ce se face.

Sentimentele și judecățile religioase ale persoanei se formează, însă, în timp și au o coloratură specifică fiecărei etape psihogenetice⁴ și fiecărui gen. În acest sens se poate vorbi de viața religioasă a copilului, a dolescentului, a adultului, a bărbatilor, a femeilor etc.

Educația religioasă a copilului debutează prin formarea unei maturități spirituale a părinților⁵ pentru că aceștia poartă responsabilitatea pentru procrearea și nașterea copiilor și, de aceea, copii nu trebuie să suporte consecințele unor acte pe care ei nu le pot controla. Afirmăm aceasta pentru că ființa umană își începe formarea încă înainte de naștere – chiar din momentul zămislirii. De aceea, trebuie să acordăm o mare atenție perioadei intrauterine. Aceasta este perioada celor mai intense și importante creșteri și dezvoltări ale ființei umane.⁶ Stadiile intrauterine și primii 3 ani de viață sunt determinante pentru dezvoltarea vieții omului. În perioada intrauterină se dezvoltă organele și mecanismele ce deservește funcțiile biologice fundamentale (inima, plămânii, aparatul digestiv etc.), apoi nervii care participă la funcțiile de apărare centripetă, apratele menținerii echilibrului, organele senzoriale și, în final, mecanismele nervoase ale mimicii și ale expresiilor emoționale.

BIBLIOGRAFIE

- Bologa, Lucian, 1930, *Psihologia vieții religioase*, contribuții la studiul structurii și evoluției vieții religioase individuale pe bază de cercetări statistice, Tip. Cartea Românească, Cluj
- Cucuș, Constantin, 1996, *Pedagogie*, editura Polirom, Iași
- Cucuș, Constantin, 1996, *Educația religioasă – conținut și forme de realizare*, E.D.P.-R.A., București
- Șchiopu, Ursula, Verza, Emil, 1981, *Psihologia vârstelor*, ciclurile vieții, E.D.P., București

Învierea Domnului, începutul și sfârșitul tuturor sărbătorilor creștine

Prof. metodist Crăiță Nicoleta
Casa Corpului Didactic Teleorman

Învierea Domnului sau sărbătoarea Paștilor este praznicul despre care putem spune că nu are un început, în sensul că el se naște odată cu creștinismul. Împreună cu duminica, sărbătoarea săptămânală a creștinilor, Paștele a fost sărbătorit încă din epoca apostolică. Duminica Învierii, așa cum se înfățișează ea astăzi, este expresia firească a evoluției misterului pascal trăit de vechea Biserică creștină, păstrat și desăvârșit, de-a lungul veacurilor, de Biserica Ortodoxă.

Învierea Domnului este cea mai mare sărbătoare a creștinismului, dogma fundamentală a credinței creștine. Este o sărbătoare a bucuriei depline, a luminii divine, a comuniunii, a sufletului. În

⁴ „Când eram copil, vorbeam ca un copil, simțeam ca un copil, judecam ca un copil; dar când m-am făcut bărbat am lepădat cele ale copilului.” (Corinteni XIII, 11)

⁵ După unii autori, educația religioasă începe înainte de naștere.

⁶ Ursula Șchiopu, Emil Verza, 1981, *Psihologia vârstelor*, ciclurile vieții, E.D.P., București, p. 79

noaptea Învierii creștinii se bucură de o stare harică deosebită, de o partasie specială cu semenii și cu Dumnezeu.

Pe de o parte, această bucurie amestecată cu o uimire desăvârșită o putem percepe cel mai bine privind cu atenție la doua din icoanele ortodoxiei și anume cele care se numesc "Coborârea de pe Cruce" și "Plângerea de Îngropare".

Pe de altă parte, Învierea este bucuria sufletului care nu e nici trecătoare, nici ne-deplină. E bucuria prin excelență, pentru că e bucuria eternă și deplină. În noaptea Învierii nimeni nu ar trebui să fie trist. Nimeni nu ar trebui să plângă. Căci toate motivele de întristare apar acum fără însemnătate față de biruirea morții.

Învierea este, un fapt istoric, real și irevocabil, o siguranță absolută a creștinilor că Iisus a murit, luând cu el păcatele lumii, a înviat și este în Ceruri de-a dreapta Tatălui. Învierea devine temelia de nezdruccinat, piatra de temelie a unei noi concepții despre lume și viață, sâmburele viu din care s-a născut uriașul copac al creștinătății în lume.

Redescoperirea și retrăirea de către fiecare generație de oameni a acestui fapt colosal și irevocabil al Învierii Domnului explica durata creștinătății de acum doua mii de ani și până astăzi și care va dura până la sfârșitul veacurilor.

Dar Învierea Domnului nu este numai un adevăr irevocabil. El este totodată "un semn al semnelor lui Dumnezeu" tot atât de real în fata lumii întregi. Cu alte cuvinte, Învierea este semnul puternic, evident și clar pentru toți, ca Dumnezeu cel viu a intervenit în iconomia și istoria omenirii.

Dacă în centrul istoriei mântuirii se află activitatea răscumpărătoare a Mântuitorului și Jertfa Sa (Patimile, moartea pe Cruce și Învierea din morți), în inima sau centrul anului bisericesc stau Paștile sau sărbătoarea Învierii, precedată de Săptămâna Sfințelor Patimi. Acest fapt face din sărbătoarea Învierii Domnului cea mai mărită, îmbucurătoare și solemnă dintre sărbătorile anului. Duminica Învierii „guvernează întocmirea întregului ciclu mobil de sărbători al anului bisericesc“, amintindu-ne de trecerea noastră de la întuneric la lumină și de la moarte la viață: „Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință“.

Cea mai veche și mai strălucită sărbătoare a creștinătății este Învierea Domnului, numită și sărbătoarea Paștilor, adică ziua în care noi „prăznuim nu cu aluatul cel vechi, nici cu aluatul răutății și al vicleșugului, ci cu azimile curăției și ale adevărului“, pe Hristos, „Paștile nostru“, Care „S-a jertfit pentru noi“ În conștiința Bisericii noastre, Învierea Domnului nu este doar cea mai veche sărbătoare creștină, ci și începutul și culmea tuturor sărbătorilor și a praznicelor, după cum precizează și Sfântul Ioan Damaschin: „Această aleasă și sfântă zi, cea dintâi a săptămânii, împărăteasă și doamnă, praznic al praznicelor este și sărbătoare a sărbătorilor“.

În creștinism, denumirea de „Paști“ (în ebraică „Pesah“ â trecere) pentru sărbătoarea Învierii Domnului s-a păstrat deoarece Însuși Mântuitorul S-a folosit de acest cuvânt atunci când le-a vorbit Apostolilor despre apropierea sărbătorii Paștilor: „Știți că peste două zile vor fi Paștile și Fiul Omului va fi dat să fie răstignit“ Întrebându-L pe Mântuitorul unde să pregătească Paștile, Apostolii au folosit același cuvânt: „Unde voiești să-Ți pregătim să mănânci Paștile?“. Este foarte posibil ca termenul ebraic „Paști“ să fi trecut în vocabularul creștin mai ales pentru faptul că momentele istorice comemorate în cadrul sărbătorii noastre (Patimile, moartea și Învierea Domnului) au coincis cu Paștile evreilor din acel an. Terminologia neotestamentară avea să influențeze într-o măsură considerabilă viziunea creștinilor primelor secole, care înțelegeau prin cuvântul „Paști“ atât Cina cea de Taină și Patimile Domnului, care au avut loc în apropierea Paștelui iudaic, dar și Învierea Domnului. Potrivit specialiștilor, săptămâna pe care noi o numim astăzi „Săptămâna Patimilor“ se numea în vechime „Săptămâna Paștilor“ sau simplu „zilele Paștilor“.

Văzând în praznicul Învierii Domnului cea mai strălucită sărbătoare, creștinii au încercat în diferite moduri să exprime această realitate. Expresia desăvârșită a acestei înțelegeri o reprezintă fără doar și poate iconografia, adică cântările din noaptea Învierii: „Acum toate s-au umplut de lumină: și cerul, și pământul, și cele de dedesubt. Deci să prăznuiască toată făptura Învierea lui Hristos, întru Care s-a întărit“.

Trebuie precizat însă că, alături de această viziune spirituală, s-a cristalizat la fel de bine și o practică care se va generaliza începând cu împăratul Constantin cel Mare, în sensul că, pentru a umple

de lumină și strălucire această sărbătoare, creștinii împodobeau cu lumini nu numai bisericile în care se săvârșea slujba Învierii, ci și casele, orașele, drumurile publice și dealurile. Toate aceste lăcașuri împodobite cu făclii înalte și coloane de ceară sau torțe aprinse făceau din noaptea Învierii o noapte la fel de luminoasă precum ziua, o adevărată „sărbătoare a luminilor”.

Prezența în creștinism a ouălor roșii este una simbolică și reprezintă o altă mărturie clară a vechimii acestui mare praznic. În multe dintre mormintele vechi ale creștinilor au fost descoperite și coji de ouă. Se pare că acest aliment nu lipsea de la agapele ce se făceau în acele vremuri.

În antichitate, în special la egipteni, oul era simbol al lumii și al eternității din moment ce forma lui pare a fi una perfectă și fără început. Pentru iudei, dar și pentru păgâni, ouăle erau simboluri ale creației și ale învierii.

Creștinii, încă de la început, au legat de ouăle roșii simbolismul învierii neamului omenesc prin Mântuitorul nostru Iisus Hristos, dar și pe cel al creării din nou a lumii, culoarea roșie însemnând Sângele Domnului cel curs pe Cruce pentru noi și pentru a noastră mântuire. „Oul pascal” reprezintă, pe de altă parte, simbolul văzut al învierii morților, a cărei garanție este însăși Învieria cea din morți a Domnului, Biruitorul morții și al iadului.

Din tradiția creștină mai știm că Maria Magdalena s-ar fi înfățișat împăratului Tiberiu cu un ou roșu și i-ar fi spus: „Hristos a înviat!”. Există păreri potrivit cărora acest fapt ar fi generat introducerea ouălor roșii în ca-drul sărbătorii Paștilor. Oul este expresie și icoană a învierii morților.

Sărbătoarea Învierii Domnului este cea mai solemnă dintre toate sărbătorile creștine din timpul anului bisericesc și ei îi corespund rânduieli liturgice dintre cele mai frumoase. Rânduielile liturgice din Duminica Paștilor sunt diferite de cele săvârșite în tot restul anului bisericesc, în sensul că nici Vecernia, nici Pavcernița, nici Miezonoptica, nici Utrenia și nici Ceasurile bisericești nu mai corespund rânduielilor obișnuite. Aceste rânduieli vor fi săvârșite pe durata a șapte zile, adică până în Sâmbăta Săptămânii Luminate (la evrei, sărbătoarea Paștilor ținea tot șapte zile). Cu alte cuvinte, în vechime, ca și astăzi, sărbătoarea Paștilor se prelungea pentru o săptămână întreagă, timp în care se săvârșea zilnic Sfânta Liturghie.

Învieria Domnului este modelul și forța învierii tuturor oamenilor, la a doua venire a Sa: “Eu sunt Învieria și viața, în adevăr, a zis El”. Învieria face referiri nu numai la ființa umană, ci este vorba de toată creația lui Dumnezeu: “Iată, Eu toate le fac noi..., și va fi un cer nou și un pământ nou”, zice Mântuitorul.

“Mântuitorul a refăcut chipul divin din om, lepădând în mormânt, în dimineața Învierii, trăsătura pătimitoare. Din momentul morții și a Învierii Domnului, istoria omenirii intra în perioada eshatologica, iar Împărăția, aflata deocamdată în transcendent, tinde să înglobeze treptat toată creația. În Hristos cel înviat începe transfigurarea lumii, dar aceasta transfigurare nu se descoperă decât prin mijlocirea acelor care au atins culmile sfințeniei”, ne spune Sfântul Maxim Mărturisitorul.

Învieria Domnului ne dăruiește, pe de o parte, o victorie asupra păcatului, pe de alta parte, o biruință asupra morții însăși. Mai mult, aceasta mare taină ne aduce la o stare harică de trăire cu Dumnezeu care este fără de păcat și fără de moarte. Cu Hristos, noi pășim în veșnicie!

Așadar, Învieria Domnului este, prin excelență, acela al îndumnezeirii naturii noastre omenești și al participării trupului nostru trecător la bunurile veșnice, mai presus de fire, o călătorie în lumina lăuntrică a sufletelor noastre.

